

LETO XXII. Stev. 137
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1944 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1945 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1945 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO»

PREDSEDNIK TITO NA POTOVANJU PO SOVJETSKI ZVEZI

Herojsko mesto ob Volgi
je sprejelo naše državnike z nepopisnim navdušenjem

Dva temeljna problema
s področja sedanjih nalog OZN
v luči obiska predsednika Tita v Sovjetski zvezi

Stalingrad, 11. jun. (Tanjug).
Predsednik Tito in ostali člani ju-
goslovanske državniške delegacije
so prispeli danes v Stalingrad v
družbi Nikite Hruščeva, Anastasa
Mikojana, Pjegova, Kuznecova in
generala Antonova. Posebni so-
vjetski »zeleni« vlak je prispel v
Stalingrad natanko ob 10.40 po
krajevnem času na širo in svečano
okrašeno železniško postajo, na
kateri jih je sprejelo nad 700
krajevnih voditeljev in javnih de-
lavcev.

S svojo soprogo in Hruščevom
je Tito odšel na trg pred postajo,
po katerem so valovile nepre-
gledne množice ljudi. Sončniki in
čepice, ki so dotlej ščitili navzoče
pred pripekajočim soncem, saj se
je vzpela temperatura na 40 stop-
inj, so mahoma odleteli v zrak.
Na ulicah junaka mesta, ki je
žilavo in potrpežljivo prenašalo
najhujše vojne žrtve, je bilo danes
izredno živahno. Množica je
bila nestrpna, radostna, navdu-
šena. Pozdravnega govora pred-
sednika mestnega sovjeta Dinki-
nova niso slišali niti tisti, ki so
stali tik njega.

podpredsednikom Mikojanom le s
težavo prerinil do svojega avto-
mobila. Stalingrajci so pristopali
h Kardelju in Mikojanu, jima se-
gali v roko, ju objemali in ju
prosil, naj ostaneta med njimi in
jim spregovorita vsaj nekaj besed.
Od železniške postaje do zvez-
darne se je kolona po novi široki
Cesti miru pomikala počasi sko-
raj celo uro. Vse ulice so bile
posute s cvetjem. Navdušena
množica je nenehoma pozdravljala
predsednika.

bil ta prostor podoben morju. Po-
bočja tega griča so pokrile mno-
žice ljudstva iz mesta in vseh
okoljskih krajev.
Tako po polaganju venca se
je predsednik Tito v spremstvu
podpredsednika Kardelja in osta-
lih članov delegacije ter sovjet-
skih voditeljev Hruščeva in Mi-
kojana skupaj s predsednikom
mestnega sovjeta Dinkinom in
ostalimi predstavniki krajevnih
oblasti vkrcal na ladjico na Volgi
in se odpeljal na ogled gradbišča
ene največjih hidrocentral na
svetu, ki jo grade pri Volgsku.

New York, 11. jun. (Tanjug). V
OZN pazljivo spremljajo obisk
predsednika Tita v Sovjetski zve-
zi in mu pripisujejo velik med-
narodni pomen. Prepričani so, da
bo prispeval k nadaljnjemu po-
glabljanju in utrjevanju ugodne-
ga vzdušja na svetu.
Tu si je jugoslovanska politika
že zdavnaj pridobila sloves
»protiblokovske politike, ki trdno
podpira OZN«. Ob celi vrsti pri-
ložnosti so doslej z zadovoljstvom
ugotovili, da pomeni sleherni
mednarodni dokument, na kate-
rem je tudi podpis Jugoslavije,
močno podporo svetovni organi-
zaciji in njenim naporom, da bi
uredili razmere na svetu.
Sedanj obisk predsednika Tita
v Sovjetski zvezi vzbuja tu veliko
zanimanje zaradi vrste praktičnih
vprašanj, s katerimi se ukvarja
OZN. Gre predvsem za dve važ-
ni vprašanji, za razorožitev in
gospodarski razvoj nerazvitih de-
žel. V OZN so s posebnim zado-
voljstvom pozdravili predsedni-
kovo izjavo v Moskvi o pristoj-
nosti OZN v obravnavanju raz-
orožitve in pomoči nerazvitim
deželam. Kmalu zatem je bilo ob-
javljeno Bulganinovo pismo
predsedniku ZDA Eisenhowerju,
v katerem so obeleženi »novi pri-
jemi« sovjetske vlade, da bi »na-

Predsednik Tito je najprej se-
gel v roke predsedniku Izvršnega
odбора mestnega Sovjeta Dinki-
novu in navzočim članom Vrhov-
nega sovjeta te pokrajine. Potem
je sprejel raport komandanta
častne garde in pregledal postroje-
no četo. Svečani uradni sprejem
na peronu še ni bil končan, ko so
že zadoneli s trga pred postajnim
poslopjem vzkliki in ploskanje
Titu in Hruščevu.

Naj živi prijateljstvo jugoslo-
vanskih in sovjetskih narodov!«
je odmevalo po trgu in okoljskih
ulicah.
Globoko ginjen spričo tolikšne
pozornosti, simpatij in navdušena
množice se je predsednik Tito te-
daj zahvalil:

Na Mamajevem kurganu

V zvezdarno sta prišla Tito in
Hruščev s precejšnjo zamudo.
Ogled bregov Volge so opustili,
ker je bila na njih zbrana nepre-
gledna množica ljudstva. Pred-
sednikov avto se je počasi pomi-
kal skoz njo med nepopisnim plo-
skanjem in vzklikanjem.
Na bližnjem griču, Mamaje-
vem kurganu, je predsednik Tito
položil venec na grobove v veliki
bitki za to mesto padlih borcev z
napisom: »Od predsednika FLRJ
Josipa Broza Tita«. Tri kilometre
te sloveče kote, ki je med nem-
skim napadom in sovjetsko obram-
bo devetkrat prešla iz rok sovraž-
nika v roke branilce mesta, je

trebno, da žive ljudje v miru in
koeksistenci in da bi lahko tako
kapitalizem in socializem tekmo-
vala. V Sovjetski zvezi skrbce za
boljše življenje ljudi in si prizade-
vajo, da bi stroji delali za člove-
ka, da bi povečali proizvodnjo in
polepšali življenje ljudi.
Potem je Hruščev rekel, da
gre »po sramotnih izmišljotinah«
vrag z njimi - v stikih z Jugos-
lavijo spet vse dobro. Tedaj je
bilo slišati iz množice medklicke:
»Njega ni več! Ali pa »Bolje,
da tega ne omenjamo! Nato je
Hruščev odgovoril: »Pravilno
prav pravite«. Na koncu je nek-
do iz množice vzklil: »Z Jugos-
lavijo moramo biti prijatelji«.
Na to je Hruščev odgovoril: »Tudi
jaz mislim tako.«
Po ogledu gradbišča so se to-
variši Tito in ostali odpeljali v
mesto, ki ga grade posebej za
graditelje hidrocentrale. Ogledali
so si lepo napredujoča gradbena

Mestno središče
Stalingrada

Priznanje žrtev in uspehov

»Dragi tovariši! Dovolite, da
vam v imenu delegacije jugoslo-
vanske vlade in v imenu vsega
ljudstva Jugoslavije sporočim
plameneče pozdrave.
Veseli nas, da nam je bilo
mogoče priti v to junaka mesto,
ki je zadalo fašističnim osvaja-
cem prvi odločilni udarec. Mi v
Jugoslaviji poznamo zgodovino
tega junaka boja. Tudi mi smo
bili lakrat znotraj fašistične trd-
njave in smo spremljali junaki-
boj, ki ste ga bili tu v tem mestu.
Zmagali v tem mestu je pomenila
pravzaprav zlom fašistične vojske
in bila je ogromna moralna pod-
pora tudi nam, ki smo se borili
proti temu najsrdečjemu sovraž-
niku.
Prihajamo k vam, da bi videli
velikanske uspehe, ki ste jih do-
segli po drugi svetovni vojni. Str-
mimo, ko vidimo, da ste v krat-
kem roku nekaj let zgradili novo
mesto tam, kjer je prej stalo sta-

ro. Zelim vam, dragi tovariši,
mnogo uspehov tudi v prihodnje
v vaši izgradnji, v ustvarjalnem
delu za ustvaritev še lepšega živ-
ljenja, za zmagi komunizma v
vsej Sovjetski zvezi.
Tudi mi v Jugoslaviji smo na-
pravili od časov, ko smo pregnali
fašistične osvajalce, velik korak
naprej. Tudi naša dežela je bila
strašno opustošena, pa smo jo ob-
novili in zgradili nove tovarne,
novo življenje. Kakor med vojno
stopa Jugoslavija tudi v mirnem
času z ramo ob rami s sovjetskim
ljudstvom po poti k istemu cilju
- k zmagi socializma.
Naj živi prijateljstvo med so-
vjetskim ljudstvom in narodi Ju-
goslavije!«

Na gradbišču elektrarne Volgske

Po vožnji po Volgi so se tova-
riši Tito, Kardelj, Popovič in
ostali člani jugoslovanske delega-
cije napotili s Hruščevom in Mi-
kojanom na gradbišče velike
hidrocentrale Volgske severno od
Stalingrada. Tam je 15.000 delav-
cev z družinami navdušeno
sprejelo goste. Predsednik Tito in
ostali so si najprej ogledali grad-
bišče velikega jezusa, ki bo dvi-
gnil gladino Volge za 25 m. Na
kraju, kjer bo stala elektrarna,
so jim pokazali njeno maketo.
Nova elektrarna bo dajala 2 mi-
lijona kWh električne energije
letno. Njeni agregati bodo začeli
obratovati leta 1958, vsa elektrar-
na pa bo dograjena leta 1970.
Potem si je tovariši Tito ogle-
dal naprave jezusa, pod katerimi
bodo vozile ladje. Pred maketo
jezu se je razvila med Mikoja-
nom, tovarišem Titom in Hruščev-
om razprava o tej ekonomični,
vendar pa zelo lepi zgradbi.
Po ogledu temeljev jezusa se je
tovariši Tito obrnil na zbrane de-
lavce. Pozdravil jih je v imenu
jugoslovanske delegacije in ju-
goslovanskih narodov ter jim čes-
tital k tako velikim delom. Pri tem
je dejal, da tudi v Jugoslaviji
gradijo velike elektrarne in razne
druge naprave. Poudaril je, da
je graditev elektrarn važna za iz-
gradnjo socializma. Delavcem je
rekel, da elektrarne ne grade
samo zase, marveč tudi za bodo-
če rodove. Na koncu je izrazil
željo, da bi znova prišel v Stal-
ingrad, ko bo velika elektrarna
dograjena.

delo. Okrog 19. so se visoki gostje
vrnili v Stalingrad, kjer jim je
pridrdil predsednik mestnega so-
vjeta večerjo.
Na večerji
v mesnem sovjetu
Na večerji v palači mestnega
sovjeta so bili tudi vsi člani ju-
goslovanske delegacije - pod-
predsednik Edvard Kardelj s so-
progo, Koča Popovič s soprogo,
Mijalko Todorovič, Jakob Blaže-
vič in Veljko Mićunović. S so-
vjetske strani so se je udeležili
Nikita Hruščev, Anastas Miko-
jan, Pjegov, Kuznecov, general
Antonov ter drugi sovjetski funk-
cionarji, ki spremljajo predse-
dnika Tita na tem potovanju.
Med večerjo so si sekretar
Oblastnega komiteja Zegalin,
predsednik Tito in prvi sekretar
Hruščev izmenjali prisrčne in
tole zdravice.

šli izhod iz zagate, v kateri so
občutili razgovori o razorožitvi«.
V OZN sodijo, da bodo razgo-
vori jugoslovanskih in sovjetskih
državnikov o tem vprašanju poziti-
vno vplivali tako na razgovore
v razorožitveni komisiji OZN, ki
bo v začetku julija nadaljevala
delo, kakor tudi na splošne na-
pore OZN v tej smeri.
Drugi problem, o katerem je
predsednik Tito govoril v Mo-
skvi, problem pomoči nerazvitim
deželam, so te dni obravnavali
v OZN. Pokazalo se je, da nekatere
industrijske dežele še vedno
zavirajo napore, da bi ustanovili
sklad OZN za gospodarski razvoj
nerazvitih dežel.
V krogih OZN uživa jugoslo-
vanska zunanja politika velik
ugled. Med delegacijami je čisto
slišati besede priznanja splošnim
naporom jugoslovanske zunanje
politike, da bi odstranili blokov-
ska nasprotja in tako ustvarili
pogoje, v katerih bi ideja aktivne
koeksistence prišla popolnoma
do izraza.

Spodbuda Nikite Hruščeva

»Dragi tovariši Stalingrajci!
Zelo sem zadovoljen, da vas danes
lahko pozdravim in vam čes-
titam k veliki svečanosti sprejema
našega prijatelja tovariša Tita
in članov delegacije, ki predstavl-
jajo hrabre jugoslovanske narode.
Tovariši, vi ste prišli na ta trg
danes, na dan sprejema tovariša
Tita, da izrazite svojo solidarnost
z delavskim razredom Jugoslavije
v boju za lepo prihodnost.
Vam, Stalingrajcem, mora biti
zlasti prijetno, da sprejemate goste
iz Jugoslavije, kajti tisto, kar
so med vojno preživljali v Stal-
ingradu živeči ljudje, izredne
težave, ki so jih prestajali v jun-
aškem boju proti fašizmu, so prav
tako preživljali tudi partizani, po-
znejše pa vojska Jugoslavije pod

vodstvom Komunistične partije z
našim prijateljem tovarišem Ti-
tom na čelu.
»Naj živi prijateljstvo med nar-
odi Sovjetske zveze in narodi
Jugoslavije!«
Potem je Hruščev Stalingraj-
cem zaželel, da bi še bolj delali
in uspešno izpolnili šesti petletni
plan. Izrazil je prepričanje, da
jim ne bo žal naporov, da bodo
skupaj z delovnimi ljudmi vse
Sovjetske zveze prispevali svoj
delež k ureditvi tega velikega
dela Zaključni del pozdravnega
govora Hruščeva, v katerem
se je kratko dotaknil tudi do-
godkov v svetu ter še enkrat po-
zdravil Stalingrajce, je množica
često prekinila z vzklikanjem in
odobravanjem.

napotila z železniške postaje proti
mestu. Ves dopoldanski program
so morali spremeniti.
Toplo in prisrčno so prebivalci
tega mesta sprejeli tudi ostale
člane jugoslovanske delegacije.
Podpredsednik Kardelj se je s

vez vsi stran, v katerem obširno
razpravlja o razvoju jugoslovansko-
sovjetskih stikov in povezuje
Tito v obisk z vprašanjem stikov
med Vzhodom in Zahodom ter
med Sovjetsko zvezo in deželami
Azije in Bližnjega vzhoda.
Tudi mnogi francoski časniki
priobčujejo vesti o potovanju ju-
goslovanskih državnikov po juž-
nih pokrajinah Sovjetske zveze.
»Franc Tireur govori o nadalje-
vanju razgovorov v Moskvi in
pravi, da so se razvijali v vzduš-
ju izredne prisrčnosti in da je
prišlo v njih do izraza »medse-
bojno razumevanje«.

V viharju navdušenja

Po pozdravnih govorih na trgu
pred železniško postajo bi se bila
morala oba državnika odpeljati
proti mestu. Predsednikova kolona
bi se bila morala napotiti v
postaje proti novemu poslopju
zvezdarne - darila Vzhodne Nem-
čije, ki je bila v boju proti nem-
skim četam do tal porušena. Toda
na stotisoče rok se je iztegnilo
nasproti Titu in Hruščevu. Lju-
dje so ju zasuli s cvetjem in ju
objemali. Vsak je hotel osebno
čestitati Titu in mu izraziti svoje
zadovoljstvo, da pozdravlja v njem-
zovi osebi jugoslovanske narode.

»Kadar Poljska in Madžarska
zapirata nadškofe, mi protesti-
ramo, ko pa Velika Britanija od-
vede kakega nadškofa v pre-
gnanstvo, pravimo, da varujemo
strateške koristi demokracije.
Mi smo proti taboriščem in
zoper množične aretacije v de-
želah onstran železne zaveze, za
obrambo tistega, čemur pravimo
svobodni svet, pa držimo v Ke-

niji zaprtih 46.000 Afričanov.
Mi obžalujemo, da je na svetu
veriga satelitskih držav ZSSR,
v imenu svobode pa terjamo prav-
vico, da vsilimo Jordanu status
satelita Velike Britanije, in mol-
čimo, kadar ameriški kapitalizem
nasilno pokori Guatemalo.
Mi se pritožujemo, ker komu-
nisti usmrtijo kakega političnega
nasprotnika, molčimo pa, kadar
dá Velika Britanija v Keniji po-
besiti 1000 Afričanov.
Nikdar nas ne bodo podpirale
dežele, ki so ob strani blokov,
in nikoli ne bomo pripravili kol-
onialne narode do tega, da bi
z navdušenjem sprejeli tako za-
hodno civilizacijo.«

Mednarodno zanimanje
za obisk predsednika Tita in njegovih sodelavcev v Sovjetski zvezi

Beograd, 11. jun. (Tanjug).
Svetovni tisk še vedno z veliko
pozornostjo spremlja obisk pred-
sednika Tita in ostalih jugoslo-
vanskih voditeljev v Sovjetski
zvezi.
O tem obisku priobčuje ves
burmanski tisk vsak dan zelo
obširna poročila pod velikimi na-
slovi in na prvih straneh kakor
o redkokaterem dogodku. »New
Times of Burma« komentira ne-
gativno pisanje nekaterih časniki-
kov zahodnih dežel in njihove
kombinacije o tem, »ali bo Ju-
goslavija zdaj izgubila neodvisnost
in svobodo« ter odločno odklanja
sleherno takšno misel, češ da je
smešna in da je lahko samo »plod
zmešane pameti«. Titovo potova-
nje v Sovjetsko zvezo je vse en
napor Jugoslavije, da bi vplivala
na stabilizacijo mednarodnega
položaja in pripomogla k popu-
ščanju napetosti med Vzhodom in
Zahodom.«
Bolgarski časnik »Narodna
armija« posveča Titovemu obisku
komentar, v katerem pravi, da
spremlja najširša svetovna jav-
nost ta obisk s posebno velikim
zanimanjem in pripominja: »To
zanimanje je docela upravičeno,
saj pomeni je docela upravičeno
napredek prav zboljanje jugoslo-
vansko-sovjetskih stikov«. Tudi
ostali bolgarski časniki priobče-
jejo vesti agencij ali poročila po-
sebnih dopisnikov, v katerih po-
udarjajo, da se jugoslovansko-so-
vjetski razgovori nadaljujejo v
duhu prisrčnosti in razumeva-
nja. »Narodna armija« pravi v
istem komentarju, da je v Tito-

Greenwoodova kritika
kolonialne politike sedanje britanske vlade

London, 11. jun. (AFP). Labu-
ristični poslanec Anthony Green-
wood je v svojem govoru na la-
burističnem shodu v Workingtonu
priporočil britanski vladi in
ljudstvu, naj si izprašata vest
glede svobode drugih in angle-
ške kolonialne uprave.
»Kadar Poljska in Madžarska
zapirata nadškofe, mi protesti-
ramo, ko pa Velika Britanija od-
vede kakega nadškofa v pre-
gnanstvo, pravimo, da varujemo
strateške koristi demokracije.
Mi smo proti taboriščem in
zoper množične aretacije v de-
želah onstran železne zaveze, za
obrambo tistega, čemur pravimo
svobodni svet, pa držimo v Ke-

edina pot, da bi se izognili na-
daljnemu prelivanju krvi in za-
gotovili v deželi mir.
Zaradi sodelovanja v včerajš-
njem uporu je bilo doslej usmr-
tenih več kot 53 ljudi, med njimi
22 civilistov in 16 pripadnikov
vojske. Tajništvo za tisk v Bu-
enos Airesu je objavilo, da je bilo
davi ustreljenih 15 vojakov in
oficerjev. Ustreljeni so bili tudi
trije polkovniki. Več drugih ljudi
bo postavljenih pred sodišče. Po-
licisti in vojniki v vseh argentins-
kih pokrajinah aretirajo peroni-
ste. Po zadnjih poročilih je v
zaporih kakih 1000 ljudi.
Poveljnik vstaje Valter Filipo
je bil aretiran blizu severne ar-
gentinske meje. Poveljeval je
uporniškemu centru v Santa Rosi.

Po vstaji v Argentini

Doslej ustreljenih 53 upornikov - Kakih 1000 ljudi
aretiranih
Buenos Aires, 11. jun. (AFP).
Predsednik argentinske vlade
Aramburu je govoril po radiu in
označil včerajšnji upor za »per-
nastično revolucionarno gibanje«.
Dejal je, da je bil upor za-
rt, začel pa da se je dejansko že
v maju po študentski stavki in
po stavki transportnih delavcev
v Buenos Airesu.
Nekdanji predsednik Peron, ki
je sedaj v Panami, ni hotel ko-
mentirati dogodka. Dejal je sa-
mo, da »pazljivo spremlja poro-
čila«.
Spričo številnih uporov in ne-
redov, ki jim je bila dežela zad-
nje leto izpostavljena, je KP Ar-
gentine davi pozvala javnost, naj
podpre boj za sestavo »vlade ši-
roke demokratske politike«. To je

VREMENSKA NAPOVED
za torek, 12. junija
Pretežno oblačno, vmes nekaj pa-
davin, ki bodo močnejše v južni Slo-
veniji. Nekoliko topleje.

NAŠA PODJETJA in mednarodna tehnična pomoč

Premalo znamo izkoristiti pomoč, ki nam jo lahko nudijo tuji strokovnjaki

V zadnjih letih so vedno bolj vidni uspehi, ki jih prinaša mednarodno sodelovanje v skladu z načeli Ustanovne listine Organizacije združenih narodov. Posebno je ta tehnična pomoč važna za našo državo, ki si prizadeva izveči se iz gospodarske in kulturne zaostalosti in se približati evropskemu povprečju v industrijski proizvodnji. Tehnična pomoč nam omogoča uspešnejše stopno reševanje proizvodnih problemov. Ker tudi mi nudimo tehnično pomoč nekaterim državam, predvsem na Daljnem vzhodu, upravičeno pričakujemo, da bomo dobili iz inozemstva v bodoče čim več tehnične pomoči.

Eden izmed najbolj važnih načinov mednarodne tehnične pomoči je ona, ki nam jo nudijo inozemski eksperti. Stiki naših podjetij, osebni odnosi med našimi strokovnjaki in najbolj znanimi inozemskimi tehničnimi strokov-

njaki krepijo mednarodne stike naše države z drugimi državami in obenem pomagajo spoznavati našo družbeno ureditev.

Zaradi upravnih sprememb, s prenašanjem pristojnosti državne uprave na zbornice, gospodarska združenja in druge družbene organe pa se je v zadnjih letih spremenil tudi način planiranja mednarodne tehnične pomoči. Sedaj planirajo tehnično pomoč pri nas zvezna združenja, zbornice in do neke mere zvezne ustanove državne uprave. Ti plani so sedaj zbir republiških planov, ki so zbrani po strokovni liniji po ustreznih republiških organih. Uprava za ekonomsko in tehnično pomoč v Beogradu predlaga plane za tehnično pomoč OZN in drugim mednarodnim organizacijam.

Realizacija tehnične pomoči je odvisna od višine finančnih sredstev, s katerimi razpolagajo OZN in druge mednarodne organizacije. Za eksperta plačujejo OZN in druge mednarodne organizacije tehnične pomoči od 800 do 1200 dolarjev mesečno.

Zaradi tega bi bilo pričakovati, da so naša industrijska in druga podjetja natančno poučena, kako je mogoče dobiti v podjetje eksperta. Toda vse kaže, da naša podjetja o tem vse premalo vedo. Ze nekaj mesecev se mudi v Jugoslaviji ing. Julien Lambert, ekspert Uprave tehnične pomoči Združenih narodov. Po rodu je

Francoz. Do sedaj je opravil svoje dolžnosti že v Ameriki in v Aziji, v Evropi pa je marsikaj dobrega svetoval podjetjem v Italiji, Belgiji, Franciji in Angliji. V Jugoslaviji je pregledal do sedaj podjetja: Litostroj Ljubljana, STT Trbovlje, industrijska podjetja v Doboju, Banja Luki in Tolminu. Ze večkrat je pohvalil strokovnost naših tehničnih kadrov, predvsem v Sloveniji. V razgovoru s njim smo zvedeli, da njegova pomoč, ki jo je voljan nuditi našim podjetjem, ne stane prav nič, da podjetja niso dolžna ničesar plačati. Podjetja morajo le napraviti prošnjo na Upravo za ekonomsko in tehnično pomoč FLRI, Beograd, Birčaninova 6, v kateri navedejo, za koliko časa jim je potreben ekspert Mednarodne tehnične pomoči.

Svetujemo podjetjem, naj to čimprej store, pristojni pa naj se pobrigajo, da bodo podjetja o vsakem ekspertu pravočasno obveščena. A. L.

PLENUM IZVRŠNEGA ODBORA ZVEZE UPODABLJAJOČIH UMETNIKOV

Za širše medrepubliško sodelovanje

Nezadostni medsebojni stiki, prav tako pa tudi malone popolno pomanjkanje širšega in bolj sistematičnega sodelovanja med našimi najvažnejšimi likovnimi središči — vse to je povzročilo doslej v našem likovnem življenju vrsto anomalij. Ena izmed najbolj drastičnih anomalij se kaže vsekakor v dejstvu, da na primer v Beogradu skoro nič ne vedo, kaj se dogaja v ljubljanskem likovnem življenju, in obratno. Po večeršnjem plenumu Izvršnega odbora Zveze upodablajočih umetnikov, ki je bil v Beogradu, so dane vse možnosti, da bi dokončno odpravili takšno stanje. Na večeršnjem plenumu je bila namreč najvažnejša točka dnevnega reda ravno vprašanje

Mladi delavci so se posvetovali

V nedeljo dopoldne se je nad 50 mladih delavcev iz ljubljanskega okraja zbralo na posvetovanju o vprašanjih delavskega samoupravljanja in uveljavljanja mladine v teh organih. Ta vprašanja so po zadnjih volitvah v delavske svete še posebno pečača, saj se je število mlajših članov delavskih svetov in upravnih odborov zelo povečalo.

Na posvetovanju, ki ga je pripravil Okrajni komite LMS, je uvodoma govoril o vprašanjih delavskega samoupravljanja tajnik Republiškega sveta sindikatov Mavricij Borc. V razpravi so udeleženci posvetovali, govorili predvsem o težavah pri uveljavljanju mladine v organih delavskega samoupravljanja ter problemih vzgoje delavskega naraščanja. Strokovni in politični vzgoji mladih delavcev je treba posvečati vse večjo pozornost. O tem razmišljajo sindikalne organizacije, temu namenu pa bodo služili tudi poletni seminarji za delavske mladine.

Udeleženci seminarja so prav tako izrazili željo po stalnem sodelovanju med mladimi delavci-upravljajci.

Naraščanje števila živine se je ustavilo

V državnem merilu se je letos zvišalo le še število konj, v Sloveniji pa smo dosegli doslej najvišje število goveje živine

Zvezni statistični zavod je pravkar objavil podatke o številčnem stanju živine po stanju 15. januarja, ki je bilo ugotovljeno na temelju ankete po metodi vzorca, ki je zajel 145.000 kmečkih gospodarstev v 4080 izbranih popisnih okoliših.

Od leta 1961, ko smo zaradi suše zabeležili precej občutno nazadovanje, se je številčno stanje živine v naši državi leto za leto dvigalo, za letos pa izkazuje statistika malenkostno nazadovanje razen pri konjih in perutnini.

Število goveje živine, ki se je povzpelo od 4,74 milijona glav leta 1961 na 5,27 milijona glav v lanskem letu, se je letos nekoliko zmanjšalo na 5,22 milijona glav. Izjemo predstavljajo Slovenija, kjer je v prejšnjih dveh letih (po predhodnem nazadovanju 1962 in 1963. leta) naraslo število goveje živine od 475.000 na 524.000. Letos pa zaznamujemo nadaljnje povečanje za 4,8% na 549.000 glav. S tem smo v Sloveniji dosegli najvišje število stanja goveda.

Tudi reja prašičev se je po številu močno dvigala do lanskega leta. V zadnjih letih je številčno stanje prašičev naraslo od 3,92 na 4,73 milijona glav, letos pa zaznamuje statistika malenkostno nazadovanje 4,70 milijona glav. Občutne pa se je letos zmanjšalo število prašičev v Sloveniji. Zadnji dve leti smo zaznamovali povečanje od 422.000 na 480.000 glav, letos pa spet zmanjšanje na 426.000 glav. Pri oceni teh podatkov moramo vsekakor upoštevati, da popisni rok 15. januarja ni ugoden za pravilno ugotavljanje številčnega stanja prašičev, kar sega prav v dobo klanja pitanih prašičev. Če so kmetje, ker jim zmanjkuje krme ali zaradi drugih okoliščin, prisiljeni prej klati kakor običajno, lahko statistika izkaže občutnejši padec številčnega stanja, četudi prašičereja v resnici ni nazadovala.

Število konj se je letos v vseh republikah dvignilo. V zadnjih štirih letih je številčno stanje konj naraslo od 1,1 na 1,2 milijona glav, letos pa se je nadalje dvignilo na 1,3 milijona glav. Tudi v Sloveniji zaznamujemo po lanskem padcu na 64.000 glav, spet povečanje na 66.000 glav.

Glede ovčereje ne zaznamujemo v zadnjih letih večjih sprememb, marveč le določena nihanja od leta do leta. Letos se je

število ovac v vsej državi zmanjšalo na 11,5 milijona glav. V Sloveniji je ovčereja manj pomembna. V povojni dobi se je število ovac v Sloveniji precej povečalo, od leta 1952, ko je naraslo na 125.700 glav, pa opazamo leto za leto nazadovanje. Lani je bilo ovac le še 103.000, letos pa je njih število padlo na 99.000.

Naposled velja omeniti še lep razvoj perutninarstva. Število perutnine je že znatno presežilo predvojni obseg. Letos je statistična služba ugotovila kar 26,3 milijona glav perutnine nasproti 17,2 milijona glav leta 1951. V Sloveniji, kjer smo pred dvema letoma zaznamovali najvišje stanje 1,91 milijona glav (nasproti 1,49 milijona v letu 1951) pa se je zadnji dve leti številčno stanje perutnine spet zmanjšalo na 1,80 milijona glav.

Naposled velja omeniti še lep razvoj perutninarstva. Število perutnine je že znatno presežilo predvojni obseg. Letos je statistična služba ugotovila kar 26,3 milijona glav perutnine nasproti 17,2 milijona glav leta 1951. V Sloveniji, kjer smo pred dvema letoma zaznamovali najvišje stanje 1,91 milijona glav (nasproti 1,49 milijona v letu 1951) pa se je zadnji dve leti številčno stanje perutnine spet zmanjšalo na 1,80 milijona glav.

Naposled velja omeniti še lep razvoj perutninarstva. Število perutnine je že znatno presežilo predvojni obseg. Letos je statistična služba ugotovila kar 26,3 milijona glav perutnine nasproti 17,2 milijona glav leta 1951. V Sloveniji, kjer smo pred dvema letoma zaznamovali najvišje stanje 1,91 milijona glav (nasproti 1,49 milijona v letu 1951) pa se je zadnji dve leti številčno stanje perutnine spet zmanjšalo na 1,80 milijona glav.

Delegacija Sindikata pomorščakov bo obiskala skandinavске dežele

Konec tega meseca bo z Reko odpotovala na Finsko delegacija Sindikata pomorskega gospodarstva Jugoslavije. Tričlanska delegacija bo prisostvovala kongresu sindikata pomorščakov Finske. Predstavniki naših pomorščakov bodo zatem obiskali tudi Norveško in Švedsko. Letos bo obiskala Jugoslavijo delegacija sindikata pomorščakov Finske in tako vrnila ta prijateljski obisk.

DNEVNA KRONIKA

Predsednik Bakarić si je ogledal inštitut »R. Bošković«

Predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarić je obiskal včeraj zagrebški fizikalni inštitut »Rudjer Bošković«, v katerem gradi prvi jugoslovanski ciklotron in delajo poizkuse v zvezi z uporabo jedrske energije v gospodarstvu, medicini in na drugih področjih. V spremstvu voditelja inštituta si je predsednik Bakarić ogledal gradnjo novega ciklotrona, ki bo kmalu začel obratovati, ter se zanimal za

delo kemijskega, biološkega in drugih laboratorijev, ki delujejo v inštitutu.

delo kemijskega, biološkega in drugih laboratorijev, ki delujejo v inštitutu.

Seminar Zveznega zavoda za produktivnost dela

Včeraj se je v Beogradu začel seminar o analitičnem ocenjevanju gospodarskih poslov. Seminar je priredil Zvezni zavod za delovno storilnost. Na njem sodeluje 40 inženirjev, ekonomistov in tehnikov iz Srbije, Hrvatske in Slovenije.

Razen teoretičnega dela bodo udeleženci seminarja tudi praktično ocenjevali posle v nekaterih večjih beograjskih podjetjih.

Direktor Zveznega zavoda za produktivnost dela inž. Stjepan Han je izjavil, da analitično ocenjevanje poslov v podjetjih koristi objektivnemu določevanju tarifnih postavk, kar je eden izmed važnih elementov pri izboljševanju plačnega sistema in povečanju storilnosti dela.

Pogajanja s Poljsko o tehničnem sodelovanju

Konec junija ali v začetku julija se bodo v Beogradu začela na podlagi sporazuma o znanstveno-tehničnem sodelovanju, ki je bil sklenjen novembra lani v Varšavi, jugoslovansko-poljska pogajanja o tehničnem sodelovanju.

V Beogradu sodijo, da bo jugoslovansko-poljsko tehnično sodelovanje sprizlo povojnih uspehov v industriji, zlasti v črni metalurgiji, rudarstvu in kemiji. Industriji koristilo obema deželama.

Ali bo žarnic dovolj?

Paračin, junija.

Žarnic ni vedno dovolj. Zakaj? Proizvodnja žarnic stalno narašča, hkrati pa narašča tudi potrošnja, in sicer hitreje kot proizvodnja. Elektroindustrijski strokovnjaki cenijo, da bi lahko sedanje potrebe krili z 9,375.000 žarnicami. Prihodnje leto pa bi bilo treba izdelati še nad osem milijonov žarnic. Leta 1957 bo potrebnih približno 17,5 milijona kosov, za 1960. pa je predvidena potrošnja nad 22 milijonov žarnic.

Potemtakem sedanja proizvodnja žarnic ne more kriti potreb. Na sestankih elektroindustrijskega združenja, ki so bili maja v Beogradu in Paračinu, so obravnavali možnosti za povečanje te proizvodnje. Gre namreč za to, da bi proizvodnja žarnic utegnila zaostajati za potrošnjo, čeprav bi elektroindustrijska podjetja pravočasno povečala svoje zmogljivosti — ker namreč ne bo dovolj steklenih delov, »hrušk«.

»Hruške« vseh vrst izdeluje steklarna v Paračinu (od leta 1948). Toda njena zmogljivost znaša okrog 14 milijonov kosov letno ali okrog 3,5 milijonov manj, kot bo potrebno.

Steklarna v Paračinu je storila ukrepe za povečanje te zmogljivosti. Tako bo iz Italije uvozila še en stroj za avtomatično proizvodnjo »hrušk« za žarnice. Sredstva je zagotovila iz prihrankov pri nakupu strojev v tujini.

Razen tega ima tovarna potrebne peči za steklo, inštalirane pa ima tudi ostale pomožne naprave za novo proizvodnjo.

Priprave na večjo proizvodnjo žarnic so se torej začele in tu pričakujejo, da jih bo v prihodnje na trgu dovolj. M. P.

Podjetje in občina delata drug za drugega

O razvijanju samoupravljanja v rudniku in občini Mežica

Delavsko samoupravljanje v mežiškem rudniku izprizčuje nekatere razveseljive in zanimive razvojne tendence, ki se kažejo v prizadevanjih, da bi izpopolnili mehanizem, samoupravljanja v tej smeri, da bi omogočili sodelovanje v samoupravni dejavnosti čim širšemu številu članov kolektiva, in dalje v tem, da bi organi delavskega samoupravljanja čim tesneje sodelovali s predstavniki in organi občine.

OBROTNI DELAVSKI SVETI VODIJO BITKO ZA DVIGANJE PROIZVODNOSTI DELA

Pri delavskem svetu, ki šteje 66 članov, deluje več stalnih komisij, kot na primer za tarifna vprašanja, za premije, za uporabo amortizacije itd. Razen tega imajo tudičasne komisije, ki pa so bile lani bolj pomožni organi upravnega odbora kot pa delavskega sveta. Letos so ponovno uvedli tudi obratne delavske svete. Z le-timi so sicer poizkusili delati že pred dvema letoma, vendar sveti tedaj še niso mogli zaživeti polnočrtnega življenja, ker niso imeli dovolj ustrezne materialne osnove, kakršno so dobili letos. Zdaj je namreč podjetje upostavilo tudi obratna knjigovodstva. Ta decentralizacija knjigovodstva je zahtevala nekaj več knjigovodskega kadra v obratih, zato pa se je skrčil obrat v centralnem knjigovodstvu, tako da so, v celoti vzeto, to službo celo nekoliko pocenili. Toda pri tem je predvsem pomembno to, da so z uvedbo obratnih knjigovodstev omogočili obratom boljši vpogled v finančni položaj. Pokazalo se je, da je to izredno koristno. Obratni delavski sveti, ki se sestajajo mesečno, imajo v rokah mesečne obračunske liste, se spoznavajo z razčlenjenimi proizvodnimi stroški, tako da lahko zelo konkretno spriti zasledujejo učinek dela obrata in lahko elastično reagirajo zoper pomanjkljivosti. Pojavljati se je začelo to, da obrati drug od drugega zahtevajo, naj razčlenijo in pojasnijo vzroke, ki so pripeljali do morebitnih neugodnih rezultatov. Tako obrati drug drugega spodbujajo k boljšemu gospodarjenju. Jamski obrati so v prvih štirih mesecih letošnjega leta znižali proizvodne stroške na posamezno tono. Transportni obrat točno zasleduje gibanje stroškov na prevoznem kilometru za vsako vozilo posebej. Pri razstrelivu so zmanjšali stroške za 1200 din na meter, ker so začeli uporabljati cenejše, vendar prav tako učinkovito razstrelivo. Jamski proizvodni učinek se je povečal (če vzamemo leto 1939 kot indeks 100%) v letu 1952 na 150%, leta 1953 na 207%, leta 1954 na 217%, leta 1955 na 242%, v prvih štirih mesecih letos pa se je povzpelo na 246%, kar kaže, da se ta proizvodni učinek letos dokaj hitreje dviga kot v prejšnjih letih. Posamezen kopač je nakopal leta 1951 povprečno po 19 ton rude v izmini, leta 1952 po 23 ton, leta 1953 po 27 ton, leta 1954 po 33 ton, lani po 37 ton, v prvih štirih mesecih letošnjega leta pa povprečno po 42 ton rude v izmini. V podjetju zatrjujejo, da gre doberšen del letošnjega hitrejšega dvigavanja proizvodnosti na račun tega, ker je težnja borbe za proizvodnost in znižanje lastne cene prešlo na obrate (deloma pa je ta uspeh omogočilo uvajanje boljše tehnične opreme). Upostavitve obratnih knjigovodstev nudi večje možnosti za smotrnejše premiranje (žal pa premij neizplačujejo; sredstva iz dela dobičkarja, namenjenega za premije, porabijo namreč za deputate in za prevoz članov kolektiva na delo in z dela).

Razveseljivo je tudi tesno, prepletajoče se sodelovanje organov samoupravljanja v mežiškem rudniku z občinskimi ljudskimi odborom in obratno. K temu sodelovanju nujno silijo seveda še socialna ekonomska struktura občine Mežica, v kateri je izmed približno 9000 prebivalcev okrog 2000 ljudi zaposlenih v rudniku, tako da skupno z njihovimi družinskimi člani vred rudnik neposredno preživlja osem devetin občinjskega prebivalstva; razen 63 kmetov je v občini še nekaj obrtnikov, dalje ljudi, ki so zaposleni v gospodarstvu, trgovini, prosveti itd. V ljudskem odboru in v njegovih svetih so pretežno delavci in uslužbenci. Rudnik in Mežica dihata tako rekoč s skupnimi pljuči. Mnogi problemi, o katerih razpravljajo občinski ljudski odbor, se hkrati pojavljajo tudi na sejah delavskega sveta v rudniku. Podjetje rešuje nekatere občinske komunalne probleme zato, ker so to hkrati neposredno tudi problemi članov njegovega kolektiva, občina pa rešuje nekatera vprašanja rudnika. Rudnik je na primer uredil in prevzel lokalni promet, prav tako pa bo najel ves

občinski stanovanjski sklad kot kredit za gradnjo stanovanj. Ali pa, vzemimo takle primer: v rudniku ni dovolj delovnih mest na vsi razpoložljivi žensko delovno silo v občini, razen tega pa bo treba preskrbeti delo še nekaterim ženam, ki so zdaj po sili razmerje zaposlene na neustreznih, morda njihovuemu zdravju škodljivih delovnih mestih v rudniku. To vprašanje je moč reševati le v okviru občine (z ustanavljanjem novih obrtnih delavnic, kjer bi se lahko zaposlila ta delovna sila, deloma z zaposlevanjem žena v gozdarstvu, v gradbenstvu itd.). Ta problem seveda neposredno zanima podjetje, člane rudniškega kolektiva (saj gre za primerno zaposlitev njihovih žena, mater, sestr, hčer), torej zanima organe delavskega upravljanja, katerih mnogi člani pa so hkrati tudi v občinskem ljudskem odboru in njegovih svetih. Ob takih konkretnih primerih najlaže ugotovimo, kako tesno se prepletajo in združujejo delovna področja organov delavskega samoupravljanja s področji občinskega ljudskega odbora. Zato se je v mežiški občini že začelo prepletati delo organov. V tem razvojnem procesu občinski ljudski odbor polegoma začena preraščati v nekaj družbeni, ne več zgolj oblastveni organ, celotna občina pa v zakroženo monolitno lokalno skupnost proizvajalcev. M. Z.

V proizvodnih obratih je devet obratnih svetov. V teh obratnih svetih je po sedem do petnajst članov. Vsak obratni svet sestavljajo člani centralnega delavskega sveta, ki so bili izvoljeni v tem obratu, razen tega pa so v obratnem svetu še drugi člani kolektiva. V mežiškem rudniku so obratni sveti sestavljeni torej po enakem načelu, kakor, denimo, krajevni odbori v novih občinah (v katerih so razen občinskih odborov, izvoljenih na področjih krajevnega odbora, tudi drugi državljani). To je zelo ustrežna oblika pritegovanja vedno večjega števila ljudi v samoupravne organe. Taki obratni sveti pa pomenijo korak naprej tudi zato, ker pripravljajo in usposablajo kader za bodoči centralni delavski svet. Delavci in uslužbenci, ki se v obratnih svetih ob povsem konkretnih problemih seznanjajo z gospodarjenjem, bodo v prihodnji mandatni dobi nedvomno lahko kvalitetneje opravljali svojo upravljaljsko funkcijo v centralnem delavskem svetu, kakor pa tisti, ki prej še niso imeli prilike, da bi sodelovali v upravljanju.

Razveseljivo je tudi tesno, prepletajoče se sodelovanje organov samoupravljanja v mežiškem rudniku z občinskimi ljudskimi odborom in obratno. K temu sodelovanju nujno silijo seveda še socialna ekonomska struktura občine Mežica, v kateri je izmed približno 9000 prebivalcev okrog 2000 ljudi zaposlenih v rudniku, tako da skupno z njihovimi družinskimi člani vred rudnik neposredno preživlja osem devetin občinjskega prebivalstva; razen 63 kmetov je v občini še nekaj obrtnikov, dalje ljudi, ki so zaposleni v gospodarstvu, trgovini, prosveti itd. V ljudskem odboru in v njegovih svetih so pretežno delavci in uslužbenci. Rudnik in Mežica dihata tako rekoč s skupnimi pljuči. Mnogi problemi, o katerih razpravljajo občinski ljudski odbor, se hkrati pojavljajo tudi na sejah delavskega sveta v rudniku. Podjetje rešuje nekatere občinske komunalne probleme zato, ker so to hkrati neposredno tudi problemi članov njegovega kolektiva, občina pa rešuje nekatera vprašanja rudnika. Rudnik je na primer uredil in prevzel lokalni promet, prav tako pa bo najel ves

Nov način

Sovjetski ministrski predsednik Bulganin govori v nedavni poslanici ameriškega predsednika Edinole o razorožitvi. Razumljivo je in naravno, da se je večmesečno dopisovanje omejilo izključno na ta problem, ki je — kakor pravi predsednik sovjetske vlade — še nadalje eden izmed najnujnejših in najpomembnejših mednarodnih problemov. To je namreč zdaj glavni predmet državnih razgovorov, pobud in prizadevanj malone sleherni dežele.

Vojna je bila obsojena kot sredstvo za poravnavo mednarodnih sporov. Upanje na trajnejšo utrditev miru se je močno okrepilo. Vzhod in Zahod izražata svojo pripravljenost na sodelovanje. To so pogoji, da pride do vsakladitve gledišč in načrtov o razorožitvi. Toda vzlic temu otopljivega in v sedanjih okoliščinah uresničljivega napredka ni, nekaj v dosedajni praksi ni v redu, nekaj preprednje spoznanje.

Bulganin navaja, da »zdaj dejavnost ožjega odbora razorožitvene komisije OZN ovira napredek v tem vprašanju« in da je sovjetska vlada »sklenila lotiti se razorožitve po novi poti: svojo vojsko je zmanjšala za 1 milijon 200.000 ljudi. ZSSR tudi sodi, da je spričo tega, da ni prišlo do mednarodnih sporazumov o razorožitvi, potrebno, da sleherna dežela poskrbi za stvarne ukrepe za zmanjšanje oboroženosti. Spričo tega je sovjetski ministrski predsednik razširil krog državnih, katerim je poslal svojo poslanico in tako poslal številu udeležencev razprave.

Napor sovjetske vlade, da bi v praksi izpričala vdanost miru in potrdila pripravljenost na razorožitve, je pozitiven. Poziv drugim deželam, naj se s svojim zgledom ravnajo po ZSSR, utegne biti spodbuda za stvarjenje presojno dejanskih možnosti in za to, da bi premagali še vedno veliko nezaupanje. Razširitev kroga udeležencev razprave kaže — ne glede na razloge, ki so vnesli v razpravo in novi element —

potrebo, da bi se čimveč dežel aktivno vključilo v obravnavanje problema, ker ni dosedanja praksa nič zalegla. Bulganinova poslanica pomeni razen tega nadaljevanje pozitivne mednarodne prakse, odobrene na ženevski konferenci, da je treba z neposrednimi stiki ustvariti vzdušje razumevanja in zaupanja, ki je neogiben pogoj za sporazum.

Namen takšnih poslanic ni urejati probleme, katere obravnavajo. Nedvomno pa prispevajo k temu, da bi se ugoditvam približali. Zato se nam zdi upravičeno prepričanje, da bo najpomembnejša Bulganinova poslanica pripomogla, da bodo skupno našli nov način v obravnavanju razorožitve, način, ki bo v skladu z izboljšanim mednarodnim položajem in splošno težnjo po miru.

D. Tr.

Jemenski obisk v Moskvi

Moskva, 11. jun. (TASS). Danes je prispel v Moskvo jemenski podpredsednik vlade in zunanji minister emir Seif el Islam. Na letališču so ga sprejeli podpredsednik sovjetske vlade Pervuhin, zunanji minister Septilov in drugi sovjetski politiki.

Med potjo se je emir Seif el Islam ustavil v Kairu in se sestel z egiptovskim predsednikom Naserjem.

Pomočnik zunanjega ministra el Emari, ki je prispel z njim v Moskvo je v Kairu izjavil, da bo Aden prej ali slej postal neodvisen vzlic britanskim trditvam, da bo ta del jemenskega ozemlja ostal za vedno britanski. El Emari je obžaloval, da britanski reaktivci v oporišču Adenu venomer lete prek jemenskega ozemlja. Letala se spuščajo nizko nad naselja in vznemirjajo prebivalstvo.

Politično življenje v Angliji

Opozicija zahteva večje parlamentarno nadzorstvo nad delom vlade in — višje plače za poslance

(Od stalnega dopisnika »Borbee«)

London, 11. junija. Britanska opozicija — redki laburisti in maloštevilni liberalci so se minuli teden pojavili pred parlamentom, ne oziraje se na velike razlike med njihovimi stališči in političnimi prepričanji, dokaj složno. Obe stranki sta zahtevali zvišanje plač poslancev. Liberalci so v svojem glasilu »Manchester Guardian« prišli do zaključka, da predlog enega najuglednejših laburistov Crossmana, da bi okrepili parlamentarno nadzorstvo vladnega dela, zasluži vsa pozornost, kakršna je treba posvetiti slehernemu mnenju,

usmerjenemu na krepitev parlamentarne avtoritete.

Crossman se v Spodnji zbornici zaveza za ustanovitev stalnih parlamentarnih odborov, ki bi spremljali in nadzirali delo glavnih vladnih resorov. Izrecno je omenil, vsekakor pa niti namanj po naključju — ministrstvo za kolonije, katerega poslovanje je postalo zadnji čas tarča splošnih napadov britanske javnosti. Dogodki na Cipru, v Singapuru, v Adenu in Keniji so vspevudili ne le v dinamičnega Crossmana, »človeka idej« v laburistični stranki, marveč tudi stranko na splošno, da se vnovič zavzemajo za določeni mehanizem v parlamentu, ki bi izboljšal nadzorstvo nad izvršnimi organi.

Tukaj namreč verujejo, da bi utegnil biti Crossmanov predlog element nadaljnje politike Laburistične stranke. Ne le zato, ker je Crossman član odbora stranke, ki se ukvarja z izdelavo strankarskega programa in politične smeri, marveč tudi zato, ker stališče laburistov o tako perečem britanskem kolonialnem vprašanju, kot kaže, dozoreva na vseh strankinih skupinah, v zelo nasprotni smeri od vladne. Tudi na desnici Laburistične stranke je že moč slišati mnenje, da so nujno potrebne temeljite spremembe v stikih med Veliko Britanijo in njenim kolonialnimi posestmi in da mora vlada nedvomno priznati pravico odvisnim področjem do samoodločbe — seveda v okviru Britanske skupnosti narodov.

Ko sta prvaka Laburistične in Liberalne stranke Gaitskell in Davies konec minulega tedna podpisala na predsednika Edena naslovljeno pismo, sta znova sprožila za britansko vlado sila neprijetno zahtevo. Obe opozicijski stranki sodita, da so sedanje plače poslancev nizke, da niso v skladu z naraščanjem življenjskih stroškov v Veliki Britaniji, da zavoljo tega trpi delo izvoljenih predstavnikov v Spodnjem domu. Opozicija predlaga, naj bi sedanje letne plače — 1000 funtov zvišali na 1672 funtov ter s tem v zvezi izvedli objektivno anketo. Opozicija v pismu podurja, da ne bi imela nič proti temu, če bi se lotili tudi revizije ministrskih plač.

Ta zahteva pa je pri vladi nalehala na precejšen odpor, čeprav so tudi njenim članom že na pol obetali morebitno zvišanje prejemkov. Plače so zares nizke in argumenti poslancev nemara drže — mislijo v vladi, ne strinjajo pa se s to, kakor tudi ne z drugimi zahtevami po zvišanju plač in mezd, ker menijo, da zdaj ni čas za take zahteve, ko si Eden prizadeva prepričati javnost, da je gospodarstvo trdno in da nadaljnja naraščanja cen ne bo. Takšne perspektive pa bodo le stežka prepričale laburistično opozicijo in oblažile njen kritike vladne gospodarske in tarifne politike. Zakaj laburisti trdijo, da disciplino in samoodpoved zahtevajo bolj od tistih, ki so že od nekdanj njih žrtve.

B. Lazič

Na pobočjih Himalaje

Prve sodobne ustanove v političnem življenju Nepala

Kraljevina Nepal na pobočjih Himalaje je živela do nedavna tako rekoč popolnoma pozabljena od sveta. Malo novic o njej je prodrla v javnost, malo vemo tudi o življenju kakih osem milijonov njenih prebivalcev na ozemlju, ki meri kakih 50.000 kv. milj in obsega v glavnem gorske velikane Himalaje in maličarstva kočevja. Nepal je bil deloma znan kot domovina znamenitih vojščakov Gurkov in »šerpasov«, nosačev v številnih planinskih odpravah na Himalajo. To pa je bilo do nedavna vse ...

Vsemogočna družina Rana

Vrstila so se desetletja, ki so prinašala svetu napredek in vsestranski razvoj. Nepal pa je živel v srednjeveški zaostalosti. Za to je poskrbela fevdalna družina Rana, ki je imela v rokah dejansko vso oblast v deželi.

V boju med fevdalnimi družinami za oblast, v krvavih uporih in dvornih spletkah se je ta družina dokopala sredi minulega stoletja do vodilnih položajev v deželi. Sebi in svojim potomcem je zagotovila dedne pravice na najvplivnejše položaje: načelniki izvršnih organov oblasti, vojaški poveljniki in vsi pomembnejši funkcionarji so bili člani te družine. Kraljevska oblast je bila spretno izrabljena krinka. Prestol je bil v senci vsemogočnih Ranov, vendar se je ohranil, ker si poglavarji Rane niso upali položiti roke nanj. To so jim preprečevale trdovratne tradicije, po katerih je bil kralj utelešena državnost in predstavnik boga Višne na zemlji.

To je trajalo do konca druge svetovne vojne, do časa, ki je med drugim prinesel pomembne spremembe tudi Aziji. Indija, neposredna sosedna Nepala, si je pridobila neodvisnost. V Delhiju in v indijskih državah so korenito spremenili nazore v fevdalnih odnosih in velikih, ki jih je bilo na pretek. Napredek si je utrl pot v Nepal ne glede na vse ovire.

Prebujanje novih sil

Gurki, ki so med vojno služili v posebnih brigadah v okviru britanskih armad širom po svetu, so si na ta način razširili svoje obzore. Iz Indije so se hkrati vračali v Nepal študentje in prinašali s seboj duha novih preobratov, ki so dali svobodo Indiji in drugim azijskim deželam.

Spopad je bil neogiben. Na eni strani so se znašli kralji, ki se je želel znebiti pokroviteljev, in ljudje, ki so jih nevdihovale nove ideje, na drugi pa družina Rana. Ustanovitev Kongresne stranke med nepalskimi begunci v Indiji kakor tudi drugih političnih organizacij je ta boj zaostрил.

V decembru 1950 se je razvoj dogodkov dramatično zapletel. Kralj je presleplil svoje stražarje in se z malone vsemi člani svoje družine zatekel v poslopje indijske velenoslaništva v Katmanduju, zatem pa je na posredovanje Indije odstopal z letalom v New Delhi. Ta nenavadni »državni udar« je prinesel pomembne posledice. Dnevni vsemogočne družine Rana so bili štet.

Prvič po stoletjih

Po neuspelem poskusu družine Rane, da bi posadili na prestol kraljevega triletnega vnuka, in po

posredovanju Indije je novembra leta 1951 eden izmed voditeljev Kongresne stranke Koriale sestavil novo vlado. V nepalski zgodovini je bil to pomemben dogodek: prvič po sto letih je prišel na čelo državne uprave človek, ki ni pripadal družini Rana.

Lotili so se državne uprave in mnogih sodobnih ustanov. Sprelet je bil prvi petletni načrt razvoja dežele, začeli so graditi ceste, letališča, namakalne naprave itd. (od leta 1950 do 1954 je dala Indija Nepalu 80 milijonov rupij gospodarske pomoči). Na bandunški konferenci je Nepal stopil na svetovno politično prizorišče, kasneje je bil sprejet tudi v OZN.

Lani v marcu je Mehendra Bir Bickram, »kralj pesnik«, zasedel prestol svojega očeta Tribhuvana ter nadaljeval reforme. Po desetmesečnem neposrednem vladanju, kar je bilo posledica političnih kriz, je Mehendra letos odobril sestavo nove vlade.

Novi ministrski predsednik je izjavil, da bodo konec prihodnjega leta splošne volitve. Kaj to pomeni za deželo, kakršna je Nepal, ni treba posebej razlagati. Ondan so se razširile tudi vesti, da je nepalska vlada sklenila ukiniti fevdalne državnice, ki so imele doslej samostojno notranjo upravo in so pripoznavale oblast v Katmanduju samo de jure. S tem je v Nepalu izginil še en ostanek fevdalne minulosti. Srednjeveško življenje se vzlic organiziranemu odporu, ki utegne povzročiti še marsikatero težavo, na vsej črti umika. Nepal s čedalje zanesljivejšimi koraki stopa v sodobnost.

M. Bratič

čet in francoskih enot še ni podatkov, vendar je znano, da so v teh operacijah v zahodnih delih dežele sodelovale razen pehote in letalsva tudi padalske enote.

Alžirsko vprašanje in OZN

Prizadevanja azijsko-afriške skupine dežel, da bi mednarodna organizacija pripomogla k ureditvi tega vprašanja

New York, 11. jun. »Associated Press« poroča, da je azijsko-arabska skupina v OZN sklenila zahtevati od Varnostnega sveta razpravo o alžirskem vprašanju. Če zahteva ne bo sprejeta, bo skupina bržkone zahtevala sklicanje izrednega zasedanja Generalne skupščine. Če se ji pa tudi to ne bo posrečilo, bo predlagala, naj vključijo to vprašanje v dnevni red rednega zasedanja.

V tej zvezi opozarja agencija na prejšnje stališče francoske delegacije, ki je pri podobnem poskusu na minulem zasedanju bojkotirala OZN. Agencija pripominja, da bo francoska dele-

gacija bržkone pripravljena razpravljati o alžirskem vprašanju v OZN, toda ne v Varnostnem svetu in ne v Generalni skupščini. Spričo tega, sodijo v krogi OZN, bo nevarnost, da bi francoska delegacija spet zapustila OZN, odločilno vplivala na stališče mnogih delegacij do tega problema. Vendar ni dvoma, da bo že zahteva azijsko-arabske skupine ne glede na končni uspeh ponovno osredila pozornost svetovne javnosti na ta problem.

Arabsko-azijska skupina se je znatno okrepila s sprejemom novih članov v OZN. V njej je zastopanih 23 izmed 76 članic te organizacije.

B. Lazič

V NASPROTU Z LONDONSKIM SPORAZUMOM

Proces proti dr. Sosiću pred tržaškim porotnim sodiščem

Trst, 11. jun. V nasprotju s členom 16. mirovne pogodbe, po katerem Italija ne sme preganjati ali kakorkoli vznemirjati ljudi, ki so se borili za zavezniško stvar, in tudi s členom 6 londonske spomenice se je danes pred tržaškim porotnim sodiščem začela razprava proti dr. Alojzu Sosiću, kateremu obtožnica očita, da je maja 1945 sodeloval pri uboju dveh agentov finančne strazete ter da si je prisvojil njuno imetje. Dogodek se je pripetil 5. maja zjutraj v ulici Udine, kjer so še tisto jutro pobegli fašisti. Nemci ter njihovi sodelavci streljali z oken in streh na partizane ter oborožene meščane, ki so sodelovali v splošni ljudski vstaji. Zato je partizansko poveljstvo v Rojano naročilo, da je treba te strelce izslediti ter vzpostaviti mir in varnost. Partizanske patrulje so v smislu tega ukaza napravile več hišnih preiskav in med drugim prišle v stanovanje neke družine, pri kateri sta se skrivala dva agenta finančne strazete. Odvesti so ju hoteli na poveljstvo, toda na stopnicah sta se uprla in hotela zbežati, zaradi česar so za njima spustili rafal iz brzostrelke. Trupli so takoj zatem odpeljali, medtem ko je neka druga skupina partizanov prišla zopet v stanovanje, napravila natančnejšo hišno preiskavo ter zaplenila njuno imetje, med drugim tudi revolver.

Očitno je, da je šlo za dogodek v vojnem času, ko so se po hišah skrivali pripadniki premaganih nacističnih sil in streljali na partizane, ki so skupno z meščani osvobodili mesto. Ne glede na to pa so Sosića 18. februarja 1954. leta aretirali ter ga izročili sodišču.

Na današnji razpravi je dr. Sosić odločno zanikal, da bi bil kakorkoli udeležen pri likvidaciji omenjenih agentov. Izjavil je, da sploh ni bil v bližini hiše, kjer se je to zgodilo. Na vprašanje predsednika sodišča je tudi izjavil, da ga na policiji med zasliševanjem sicer niso pretepali, bil pa je 7 dni in 7 noči nepre-

nehoma uklenjen in ga v tem času niso pustili spati, zaradi česar je bil fizično in moralno strt. Na večerajšnji razpravi je zbudil v oči tudi to, da se je predsednik sodišča močno zanimal, zakaj se je dr. Sosić pridružil vstaji, kako je bil imenovan za direktorja Javnih skladišč v Trstu, in zakaj je kasneje odšel na Reko, kjer je bil do leta 1947 prav tako direktor tamkajšnjih Javnih skladišč. Vsa ta vprašanja so bila namreč brez vsake zveze z obtožnico. Predsednik sodišča pa je kljub temu zahteval številna pojasnila, tako da so poslušalci dobili vtis, kot da je obtožen tudi tega, da se je pridružil oboroženi vstaji, da je bil imenovan od jugoslovanskih vojaških oblasti za direktorja javnih skladišč in da je kasneje delal na Reki, ki je bila »pod jugoslovansko upravo«.

Razprava se bo nadaljevala jutri, ko bodo zaslišali prve prič.

neha uklenjen in ga v tem času niso pustili spati, zaradi česar je bil fizično in moralno strt. Na večerajšnji razpravi je zbudil v oči tudi to, da se je predsednik sodišča močno zanimal, zakaj se je dr. Sosić pridružil vstaji, kako je bil imenovan za direktorja Javnih skladišč v Trstu, in zakaj je kasneje odšel na Reko, kjer je bil do leta 1947 prav tako direktor tamkajšnjih Javnih skladišč. Vsa ta vprašanja so bila namreč brez vsake zveze z obtožnico. Predsednik sodišča pa je kljub temu zahteval številna pojasnila, tako da so poslušalci dobili vtis, kot da je obtožen tudi tega, da se je pridružil oboroženi vstaji, da je bil imenovan od jugoslovanskih vojaških oblasti za direktorja javnih skladišč in da je kasneje delal na Reki, ki je bila »pod jugoslovansko upravo«.

Razprava se bo nadaljevala jutri, ko bodo zaslišali prve prič.

Z VSEH STRANI SVETA

NIZOZEMSKA PRIPROZANJE SAMOSTOJNEGA MAROKA
Haag, 11. jun. (AFP). Nizozemska vlada je priznala suverenost Maroka. Holandski predstavnik v Rabatu je o tem že obvestil marokoško vlado.

ALŽIR ŽRTVE UPORNIKOV
Alžir, 11. jun. (Reuter). Davi je bilo v Alžirju objavljeno, da je pretekli teden v vojaških operacijah padlo več kot 150 upornikov. Sodijo, da število ranjenih in ujetih presega 600. O izgubah alžirskih

EGIPT IZPUŠČANJE POLITIČNIH JETNIKOV
Kairo, 11. jun. (AFP). Včeraj so izpustili 371 političnih pripornikov. Ostalih 200 pripornikov bodo izpustili do 17. junija. Tega dne v egiptovskih zaporih in laborištih ne bo več obsega političnega jetnika. Po Naserjevi izjavi so revolucionarna sodišča izrekli skupno 2943 obsodb.

SIRIJA NAPOVED NEHRUJEVEGA OBISKA
Damask, 11. jun. (AFP). Predsednik indijske vlade Nehru je bil uradno povabljen, naj na svojem potovanju po Evropi obišče tudi Sirijo. V Damasku bo prispel 21. junija.

FRANCIJA NORODOM SIHANUK V PARIZU
Pariz, 11. jun. (Reuter). Nekdanji predsednik Kambodže Norodom Sihanuk je prispel davi iz Varsave v Pariz. Po programu bo ta mesec obiskal še Švedsko, ČSFR in Španijo.

S P O T I P O Č E Š K O S L O V A Š K I

BOGATA ČRNA OSTRAVA

Ostravski okraj, košček češke zemlje, ki ne zavzema niti 4% državnega ozemlja, okraj tik ob poljski meji, so Čehoslovaki imenovali jekleno srce republike. Nad njim je pravijo, nebo vedno rdeče od ognja iz visokih peč. Tu, na tem razmeroma majhnem prostoru je zbrana večina češko-slovaške težke in kemijske industrije ter rudarstva. V tem okraju živi milijon ljudi, od teh je vsak tretji rudarski ali industrijski delavec.

Vitkovicah pri Ostravi graditi prvi železarni kompleks. Ko je l. 1839 stekel prvi vlak iz Ostrave v Brno in sedem let kasneje še v Prago, so začeli ti kraji dobivati vse značilnosti rudniškega bazena.

Največji objekt pelletnega plana

Zdaj so celo slovite vitkoviške železarne zastarele in majhne v primerjavi z novimi, ki so jih zgradili v Kuntčicah na pragu Ostrave. Stiri, pet let so jih gradile mladinske delovne brigade. In ta veliki kombinat je postal največji objekt prvega pelletnega plana, ki ima najmodernejšo mehanizacijo, več visokih peč. Valjarn, koksarno in druge naprave. Okrog Ostrave so zrasla nova rudarska mesta: Karvina, Bohumín, Češki Tešín, Orlova, Tržinec in drugi, tik ob mestu pa nova naselja, kot so Havířov, mesto rudarjev karvinsko-ostrovskega premogovnega bazena, Poruba, naselje z 18.000 prebivalci in druga.

Nevidni sovražnik

Ostravske hiše je pokrtil črni premogov prah in zato ljudje imenujejo svoje mesto Črna Ostrava. Na mesto namreč pada črna sama iz ene visoke peči dnevno dva vagona prahu, letno

pa na 20 kv. km mestnega ozemlja celih 3500 vagonov. Zdaj je težko najti lek zoper tega brezdušnega, nevidnega sovražnika, kajti nekdanji lastniki rudnikov in topilnic so meni nič tebi nič kopali nove rudarske jaške pod mestno površino ter zidali visoke peč in dimnike malone v mestnem središču.

Toda če prahu nismo premagali tu zgoraj, smo mu bili kos vsaj pod zemljo, v rudniku — so nam rekli naši gostitelji. Povabili so nas, naj si ogledamo novi premogovnik »Češko-slovaška armada« v Karvini. Premogov prah so pod zemljo obrzdali tako, da kopljevi premog s curkom vode pod pritiskom 45 atmosfer, ki kakor oster nož »reže« plasti premoga, potlej pa prav voda odplavi premog do gumijastega traku, ki ga prenese do vozčka. Tako rudarji dejansko sploh nimajo opravka s prahom pri kopanju, kar jim močno lajša delo.

Mesto slavnih imen

Vendar — se je pošalil neki kolega iz Ostrave — je ta naš zrak zdrav. Glejte, Ostrava je dala republiko najboljše operne pevce (naštel je nekaj imen), znamenite pesnike, Petra Bezruča na primer, slavna športnika Emila in Dano Zatkopovo. Povedo vam tudi, da ima

Ostrava največji pokriti stadion v Evropi, na katerem so poleti tudi kulturne prireditve. Tako je »Aido« poslušalo in gledalo dvajset tisoč ljudi naenkrat. Če pa že govorimo o glasbi in gledališču, opozarjajo, je treba poduriti, da je sleherni petindvajseti prebivalec mesta aboniran na gledališče, tri tisoč pa jih ni prišlo do tega, ker v gledališčih ni bilo več prostora.

Potrebe in želje

V ostravskem okraju naglo naraščajo potrebe po novih komunalnih objektih in kulturnih ustanovah, kajti vsako leto pride v Ostravo in nova mesta okrog nje na tisoče novih delavcev. Za komunalne in druge potrebe dobi mesto sredstva od države. Če ta sredstva zadostujejo, je posebno vprašanje. Zdaj mesto pričakuje, da mu bodo zaupali vodstvo lokalnega gospodarstva, komunalnih podjetij, ki so še pod upravo ministrstva za komunalno gospodarstvo.

Predsednik mestnega ljudskega odbora Jozef Kotas pa je še dejal, da bi bilo normalno, da bi bile direktivne tistih gospodarskih panog, ki so najbolj razvite ravno v ostravskem okraju, kar v Ostravi, s čimer bi v marsičem olajšali ureditev raznih proizvodnih vprašanj. Vedeti je treba namreč, da daje ostravski okraj republiko 80% nakopanega rjavca premoga, nad 80% surovega železa, skoro 100% topilniškega kokska, 72% jekla in 30% električne energije.

Vanja Kraljevič

POUJADE PRED SODIŠČEM
Pariz, 11. jun. (Tanjug). V ponedeljek se bo začela na tukajšnjem sodišču razprava proti vodji Zveze za zaščito trgovcev in obrtnikov Pierru Poujadu in še šestim članom vodstva te organizacije, ker so organizirali množično sabotiranje plačevanja davkov. Obravnava bo trajala tri dni.

SVICA NAPADALCI NA ROMUNSKO POSLANIŠTVO PRED SODIŠČEM
Bern, 11. jun. (Reuter). Danes se bo začela v Bernu sodna razprava proti štirim romunskim beguncem, ki so lani v februarju napadli romunsko poslanstvo in zavzeli poslopje. Napadalcu so med drugim obtoženi uboja, voluhstva in oboroženega nasilja. Ob tem napadu je bil ubit šofer romunskega poslanstva v Bernu.

CSR OBLETNICA NACISTIČNEGA NASILJA V LIDICAH
Praga, 11. jun. V Lidicah je bila danes spominna svečanost ob obletnici nacističnega nasilja. Lidice so bile po fašistični okupaciji razdejane, prebivalstvo, ki se jim je postavilo po roba, pa je bilo pobito.

CEJLON ŽRTVE NEREDOV
Colombo, 11. jun. (AP). Ob sinočnjih spopadih med pripadniki sinhalke in drugih jeklovskih skupin na Cejlunu sta bila ubita dva demonstranta. To so prve žrtve neredov, ki trajajo že nekaj dni, odkar je cejlonska vlada objavila, da namerava silovito postopoma prenehati s precejšnjo. Telefonske in brozjavne vezi niso bile pretrgane.

AFGANISTAN POTRES NA PODROČJU KABULA
Pešavar, 11. jun. (AFP). Snoči je nastal na področju glavnega mesta Afganistana Kabula močan potresni sunek, ki je trajal dve minuti. Bržčas je terjal človeške žrtve in tudi gmotna škoda je precejšnja. Telefonske in brozjavne vezi niso bile pretrgane.

Kritična preskrba papirne industrije s celuloznim lesom

Z obratovanjem novih tovarn so se znatno povečale potrebe

Nedavno smo poročali o težavah naših premogovnikov zaradi pomanjkanja jamskega lesa. V podobnem položaju je tudi naša papirna industrija glede celuloznega lesa. Jamski in celulozni les sta namreč sorodna gozdna sortimenta. Preskrba naše papirne industrije s celuloznim lesom je postala letos zlasti kritična, ker so se znatno povečale potrebe po tem lesu, odkar je v Bosni začela obratovati nova tovarna natronskega papirja (Maglaj) in je tovarna celuloze v Prijedoru povečala svojo zmogljivost, v sami Sloveniji pa je začela obratovati tovarna rotacijskega papirja v Vidmu z novo veliko brusilnico in s povečano zmogljivostjo za proizvodnjo celuloze. Sedanje pomanjkanje celuloznega lesa najbolj občuti papirna industrija v Sloveniji, ki si je prej lahko nabavljala manjkajoče količine celuloznega lesa prav v Bosni. Zdaj pa tudi tovarne v Bosni tožijo, da nimajo celuloznega lesa in iščejo rešitve. Tako si med drugim prizadevajo izkoristiti žagarske odpadke, ki jih lesna industrija v Bosni skoraj v celoti pokuri ali pa jih daje skoraj zastoj delavcem in prebivalcem za gorivo.

Lani so vse tovarne v državi prejele skupaj okrog 423.000 kub. metrov celuloznega lesa, letos pa se je potreba zaradi novih kapacitet dvignila na 567.000 kub. metrov, medtem

ko je v vseh republikah predvidena po planu proizvodnja 459.000 kub. metrov celuloznega lesa. Razlika, ki tu nastane, naj bi se pokrila z bukovim celuloznim lesom, žagarskimi odpadki in celuloznim lesom mehkih listavcev.

V Sloveniji je bila lani z republiškim družbenim planom postavljena obveznost pripraviti 180.000 kub. metrov celuloznega lesa, v resnici pa je bilo dobavljeno tovarnam le 154.000 kub. metrov. Po letošnjem družbenem planu je gozdna proizvodnja sicer zavezana dati 204.000 kub. metrov celuloznega lesa, vprašanje pa je, če bo ta količina tudi dosežena. Da se omogoči povečanje proizvodnje celuloznega in hkrati tudi jamskega lesa, je z novimi prispevki za gozdni sklad močnejše stimulirana proizvodnja celuloznega in jamskega lesa, razen tega pa je zaradi povečanja proizvodnje tega lesa prepovedano žagati hlodovino pod 22 cm srednjega premera. Potrebe tovarn v Sloveniji precej presega planirano količino in znašajo letos 268.000 kub. metrov, tako da nastane nasprijeti planirani proizvodnji primanjkljaj nad 60.000 kub. metrov, ki ga bo mogoče le deloma kriti z žagarskimi odpadki, z bukovim celuloznim lesom in s celuloznim lesom mehkih listavcev.

Predvsem pa je papirna industrija v skrbeh, ker glede plani-

rane proizvodnje celuloznega lesa ne kaže dobro. Letos dobi gozdni posestnik, upoštevajoč stimulacijo pri prispevku za gozdni sklad, za celulozni in jamski les sicer več, kakor za žagarsko hlodovino, vendar mu zaradi povečanih prispevkov ostane manj, kakor je lani dobil za isti sortiment. Zato je letos med posestniki manj interesa za sečnjo. Po mnenju papirne industrije tudi stimulacija s prispevkom za gozdni sklad ni dovolj učinkovita, zlasti v višje ležečih gozdnih okoliših, kjer so stroški za izdelavo in prevoz celuloznega in jamskega lesa precej višji in je delo tudi bolj zamudno. Zato so na nedavnem občnem zboru Trgovinske zbornice za Slovenijo sklenili predlagati, da se za III., IV. in V. vrednostni razred po tarifi za gozdni sklad znižajo prispevki za gozdni sklad, upoštevajoč realne kalkulacije. To zahtevo utemeljujejo tudi s tem, da še vedno spravljajo posestniki iz gozdov predvsem žagarsko hlodovino. Seveda ni izključeno, da ponekod niso dovolj poučeni, da lahko dobe za celulozen in jamski les po odbitku prispevkov več, kakor za žagarsko hlodovino.

Ko gre za preskrbo naše industrije s celuloznim lesom, se moramo zavedati, da papirna industrija najracionalneje izkoristi lesno maso. V perspektivi bomo verjetno tudi pri nespremenjenem obsegu sečnje dosegli še večje količine jamskega in celuloznega lesa, kakor jih dobimo danes. Vendar bo taka preorientacija terjala dalj časa in je tudi lesno zvezana s sodobno nego gozdov in smotrni gojstvenimi sečnjami, ki dajejo največ celuloznega lesa.

V sosednji Avstriji, ki ima približno enako površino smrekovih in jelkovih gozdov kakor Jugoslavija, pridobijo štirikrat toliko celuloznega lesa in približno enako količino jamskega lesa kakor v Jugoslaviji. V celotni predelavi lesa v celulozo pa odpade v Avstriji na žagarske odpadke kar 28%. Tudi pri nas bomo morali še v večji meri uporabljati žagarske odpadke za pridobivanje celuloze. V Sloveniji porabi precej teh odpadkov tovarna lesosnica v Ilirski Bistrici. Navzlic temu bi lahko zbrali še več teh odpadkov za predelavo v celulozo, če bi jih lesna industrija v celoti oddala, namesto da jih troši ali prodaja za kurjavo.

Naša papirna industrija je začela izkoristiti za predelavo v celulozo tudi celulozni les mehkih listavcev, zlasti topola, ki je dobro uporaben. Tu bi bilo treba čimprej zagotoviti našim tovarnam potrebnih 50.000 kub. metrov, in sicer z omejitvijo izvoza tega lesa. Po predlogu papirne industrije naj bi se izvoz omejil z izvoznim kontingentom. Zdaj pa je izvoz tega lesa celo stimuliran, tako da papirna industrija niti ne more konkurirati pri njegovem odkupu. Mar ni pametneje predelati ga recimo v rotacijski papir, kot nam v tem primeru enaka količina porabljene lesne mase da desetkrat večjo vrednost. Če upoštevamo, da papirna industrija lesno maso najbolj oplemeniti in da zdaj naše proizvodne kapacitete omogočajo tudi izvoz rotacijskega papirja, bi kazalo

razmišljati tudi o tem, da preusmerimo del žagarske hlodovine v proizvodnjo celuloznega lesa in hkrati ustrezno zmanjšamo izvoz mehkega žaganega lesa. Ne smemo pozabiti, da smo s predelavo lesne mase v rotacijski papir dosegli (ker je odpadla velika potreba uvoza rotacijskega papirja) že velik devizni efekt. Danes se nam s stališča naše trgovinske bilance dobro izplača zmanjšati izvoz mehkega žaganega lesa v korist predelave lesne mase v celulozo in papir za izvoz. Naša trgovinska bilanca se letos ugodneje razvija, izvoz se je povečal za eno tretjino in verjetno ni več tako nujno potrebno, da bi v dosežanju obsegu izvažali žagan les smreke in jelke. Treba se bo še bolj orientirati k izvozu izdelkov višje stopnje predelave, ker lahko v tem primeru dosežemo s potrošnjo mnogo manjše količine lesne mase enak izkupiček pri izvozu.

F. S.

Osnova tolminske industrije v Baški grapi

Ena najnovejših pridobitev v Baški grapi in na Tolminski je nova tovarna volnenih izdelkov »Bača« v Podbrdu. Vse objekte so zgradili v izredno kratkem času, tako da so adaptirali stare vojaške objekte. Sedaj obratujeta že predelavnica in tkalnica, v enem mesecu bo dokončana barvarna in apretura. Tovarna zaposluje 120 delavcev, pretežno ženske. Izdelujejo blago za ženske in moške zimske športne plašče in obleke. Svoje izdelke izdelujejo iz domače in uvožene volne. Se nekaj je zelo povečalo povpraševanje po njihovih izdelkih — to so njihovi lepi vzorci in kratka metraža. Na ta način se je ta mlada tovarna že uveljavila v naši trgovini in med potrošniki.

V Baški grapi je tudi tovarna pohištva Klavže pri Podmelcu, ki deluje od leta 1947 in ima svoje obrate v Bovcu in Cerknem. Ta tovarna je bila adaptirana in dozdajna iz starega poslopja. V začetku je bila to obrtna delavnica

gradbenih izdelkov in pohištva, ki je prerasla v pomembno lesno-industrijsko podjetje. Vsa obrata ima svojo specialno stroko, tako obrat v Klavžah pisarniško opremo, v Cerknem izdelujejo zanjo polizdelke, v Bovcu pa izdelujejo kuhinjsko opremo. Tovarna zaposluje v vseh obratih okrog 220 ljudi. Izdelke izvažajo v glavnem v Anglijo in Nemčijo.

Delj časa so potekale priprave za izgradnjo tovarne avtomobilskih svečk v Tolmini. Zaradi omejitve investicijskih sredstev se je podjetje omejilo samo na proizvodnično zgradbo. Tu se sedaj pripravljajo, da bodo začeli obratovati. V prvih letih bodo izdelali 300.000 kosov avtomobilskih svečk letno.

Razen teh večjih sta na Tolminskem še dve podjetji oziroma tovarni: »Jelen«, tovarna čevljev in Mlin na Slapu, ki je edini strojni mlin na Tolminskem. Njegova kapaciteta znaša 10 ton dnevno.

F. T.

Za deset dinarjev sreče...

Pravljica pripoveduje, kako je reven deček iskal križem krašem po svetu trgovca, ki prodaja srečo. To je bilo nekoč, pred mnogimi, mnogimi leti — kakor vsaka stvar, o kateri je govora v pravljici.

To, kar sodi v okvir gornjega naslova, pa se je zgodilo zares. Ne pred davnim časom, ampak v današnjih dneh.

Na pločniku v središču mesta je stala suhljata ženska temne polti in črnih las, oblečena v pisano, dokaj ponošeno krilo. V rokah je držala umazan zabojček, v zabojčku pa je ob kupčku raznobarnih listov čepel morski prašiček. Ta neboljerna živalica z živordječimi očmi je stopila v službo »sreče«, ki jo lahko izveš za borih deset dinarjev!

»Na listku je zapisano, kakšna bo vaša bodočnost. Samo deset dinarjev!«

Zenski se ni bilo treba mučiti z dolgo razlago. Okrog nje se je kmalu gnetlo vse polno ljudi, starih in mladih.

»Izberi za tegale gospoda,« je ukazala prodajalka morskemu prašičku. Živalica je uobgljivo šavnčila med papir in izbrala rumen listek, na katerem je bilo zapisano:

»Vaša usoda ni taka, kakršno zaslužite. Zdaj je Vaša sreča še oddaljena od Vas, a že se vam je začela bližati. Potrpajte, sreča vas bo poiskala. Ne ustavljajte se ji! Napram tujim ljudem bodite v razgovorih previdni, ker bi vam lahko škodovali. Neka novica vas bo hudo presenetila, pozneje pa vas bo usoda nagradila z veliko radostjo. Dobili boste pismo, ki vam bo povzročilo skrb, a boste mnogo izvedeli iz njega. Če se vam kakšna zamisel ne bo posrečila, se ne jezite. Imate še več želja, ki pa se ne bodo izpolnile tako, kakor si mislite. Igrajte na srečne številke Državne loterije 23, 48, 56.«

Prodajanje »sreče« se je nadaljevalo vse do večera. Kovačev je kar deževalo v umazani zabojček.

»Saj to je kar preveč sreče za deset dinarjev,« je dejal nekdo.

Resnici na ljubo bodi povedano, da je bilo bolj zanimivo opazovati ljudi, ki so kupovali, kakor prodajalko in njenega prašička. So kupovali samo za šalo? Ne, mnogi so kupovali zares, čeprav je bilo na vsakem listku zapisano, da jim planet le »za šalo kaže bodočnost in preteklost.« (S to pripombo se je prodajalka zavarovala pred očitki, da sodi njeno početje med vedeževanje, ki je po zakonu prepovedano!)

Slika lahkovernosti, vraževerstva... In slika človeka, ki zna celo v socialistični družbi na lahek način priti do denarja.

Stara ženica se je prerinila do prodajalke, in ko je videla, kako se nekaterim ljudem vedrijo obrabi, ko čitajo svojo srečo, je dejala: »Kupila bi, pa nimam denarja s seboj. Pridite zvečer k meni na dom, na Šmartinsko cesto.« (Povedala je točen nastov.)

Ljudje, ljudje... Kakšne malo reklame jim je treba, da hlodneje po prazni fati morgani, pa najsi

jim jo pričara še tako umazan vedeževalec! Opazoval sem jih: nekateri so zmajevali z glavami in se nasmihali, drugi pa so z listki »sreče« krenili naravnost k prodajalki srečk. Saj je bilo na listkih različno napisano, katere številke so srečne...

Kdaj in kje se je to godilo? V središču Ljubljane, in sicer v nedeljo, 10. junija, in v ponedeljek, 11. junija 1956. Torej v dvasetem stoletju...

Prodajalka oziroma prodajalka sreče so bili trije. Vsi so našli plodonosno področje svoje kupčije v centru našega glavnega mesta. So imeli dovoljenje za to? Seveda — dovoljenje občine Center, in sicer za dva »prodajalca«. Baje so jim to sleparijo dovolili tudi v Mariboru.

Daljši komentar menda ni potreben. Samo to: čas je že, da se lahkoverni spametujejo, da pokazejo brezdelnemu hrbet in ga usmerijo svoje želje po sreči tja, kjer jo edino lahko najdejo — v delu in poštenosti!

F. S.

Okrog morskega prašička s »srečo« so se vztrajno gnetli lahkoverni

ZAPISEK NA ROBU DARILA OB KONCU ŠOLSKEGA LETA

»Mama, očka, prosim, daj mi 200 din za šolo!«

»Ze spet denar! Ja, kje naj pa jemljem vsak dan toliko denarja za tvojo šolo!«

»Tovarišici bomo kupili darilo. Samo jaz se nisem nič dal. Vsi drugi so že prinesli vsaj rože,« razlaga otrok, že skoraj v joku.

Taki prizori so v nekaterih družinah v zadnjih letih ob koncu šolskega pouka spet precej pogosti. Že nekaj let namreč opazujemo ob koncu vsakega šolskega leta pojav, da prinašajo ponekod nekateri učenci in dijaki učiteljem in profesorjem razna darila. Nič slabega ni, po mojem mnenju, če se ta darila omejuje, denimo, na šopke rož. Celo prav je, da s takim skromnim darilcem otroci izrazijo svoje spoštovanje in zahvalo učitelju ali profesorju, ki se je vse leto trudil z njimi; umestno pa bi morda bilo, da bi izročil tako darilce razred kot kolektiv. Toda pojavlja se to, da izročajo otroci v nekaterih šolah učiteljem oziroma profesorjem darila, katerih vrednost znaša večših tudi po več tisočakov: zapestne ure, torbice, nalivna peresa itd. Ponekod zbere denar za nakup darila ves razred in izroči darilo kolektivno, slišati pa je celo o individualnih darilih, dasiravno jih večina prosvitnih delavcev odklanja.

Mnenje mnogih staršev je, da je ta pojav škodljiv. Toda so nekateri starši, ki računajo, da bodo s primernim darilom pridobili svojemu otroku boljše spričevalo, dasiravno je v ogromni večini primerov seveda tak up zaman. V takšni zgrešeni miselnosti pač odsevajo še ostanki predvojnega krivične družbe, ko je tudi pri ocenjevanju v šoli dostikrat več veljal družbeni in gnotni položaj staršev, kot pa dejansko znanje njihovega otroka. Kako je ta privilegij bolel druge otroke, o tem starejši še dobro pomnimo. Morda se sicer tudi zdaj še najde kak primer, ko učitelj ali profesor neobjektivno oceni otrokovo znanje, toda to so tako redki, osamljeni pojavi, da bi storili hudo krivico veliki večini prosvitnih delavcev, če bi take primere posploševali. Zato je mišljenje tistih staršev, ki še smatrajo, da bodo z darili kupili svojemu otroku boljše

rede, hudo zmotno. S svojim ravnanjem si ne nakopavajo samo nepotrebnih stroškov, marveč postavljajo sebe v slabo luč in kvarijo vzgojo svojih otrok (vsakdo naj se uči zato, da bi si pridobil za življenje potrebno znanje, ne pa zaradi redov). Hkrati taka darila zelo neugodno vplivajo na druge otroke, na sošolce, ki se čutijo manjvredne v kolektivni razreda, ker morda njihovi starši nimajo denarja za taka darila. Večina staršev zato upravičeno obsoja taka obdarovanja, čeprav mnogi izmed njih kljub temu, toda z nejevoljo konec koncev ne dajo denar za darilo, češ: »Morda bi pa našemu le utegnilo kaj škoditi, če samo on ne bi ničesar prinesel!«

Iz razgovorov z učitelji in profesorji lahko ugotovimo, da tudi večina izmed njih prav tako obsoja to prakso, ki jih spravljajo v neugoden položaj (darovalci nehoti pričakujejo potem večjo prizanesljivost učitelja oziroma profesorja). Ponujanje takih daril je za prosvitni kader celo žaljivo, ker v posameznih primerih tudi odkrito diši po, lahko bi rekli, nekakšnem podkupovanju, ki se upira vsakemu kulturnemu državljanu. Zato bi bilo morda prav, da bi se o problemu pogovorili na sebah šolskih odborov, morda pa bi kazalo, da bi prosvitni delavci tudi na roditeljskih sestankih primerno vplivali na nekatere starše.

M. Z.

Na Levantinskih obalah Sredozemlja gredo h kraju dela za zgraditev velikega pristanišča Latakije — ponosa Sirije. Ležalo bo v bližini nekdanjega pristanišča Feničanov, velikih pomorščakov in trgovcev, ki se o njih tradicijah in njih dediščini še vedno bje boj med sedanji prebivalci držav na Vzhodnem Sredozemlju.

V želji, da to največje delovišče mlade republike ne postane vir tujih intrig in zarot proti njeni neodvisnosti, so Sirijci sklenili zaupati to delo jugoslovanskim graditeljem; verovali so našim ljudem in ni jih zmedla trdovratna gonja nekaterih velikih tujih družb, ki so padle na licitaciji in bile prepričane, da bodo z zgodbami o

Priznanje našim graditeljem pristanišča v Latakiji

Dobili so novo nalogo: zgraditev še enega pristanišča v Siriji

mladosti in neizkušnosti Jugoslovancev nemara v najslabšem primeru škodile sklenjeni pogodbi.

Eden izmed njihovih argumentov je bil, da jugoslovansko podjetje ne bo sposobno pravčasno opraviti to delo.

LADJE ZE PRIHAJAJO V PRISTANIŠČE

Sirijsko časopisje piše, da dela za zgraditev pristanišča Latakije potekajo v popolno zadovoljstvo investitorja, države Sirije, ki je novembra 1952 zapala zgraditev svojega največjega pristanišča jugoslovanskemu podjetju »Pomorsko gradjevno« iz Splitske. Po določilih pogodbe naj bi bil celoten objekt končan konec leta 1957, ko bodo pristanišče začeli izkoriščati. Časopisje pravi, da dela v Latakiji dobro napredujejo in da so izvedena tako solidno, da je moč pričakovati, da bo pristanišče izročeno prometu že v juliju prihodnje leto, se pravi šest mesecev pred določenim rokom.

Kolektiv marljivih in vztrajnih jugoslovanskih delavcev je daleč od svoje domovine, na kraju, kjer je bilo treba izpri-

čati sposobnost jugoslovanskih graditeljev in prepričati o njihovi sposobnosti ves arabski svet, praznoval svoj letošnji Prvi maj v znamenju nove zmage — dokončanja del na vzhodni obali. Le-ta je dolga 270 metrov, zgrajena v dosedanjem starem pristanišču na železnih pilotih, zabutih 16 metrov globoko v pesek.

Ladje, ki so poprej razkladale svoje blago na pečini, že prihajajo v pristanišče, kjer jih privežejo ob obalo in kjer opravljajo trgovske posle. Prva med njimi je pristala prav 1. maja. Tako je bila vzhodna obala že predčasno dograjena.

AVTOMOBILSKA CESTA NA MORJU

Graditelji pa tudi stanovalci Latakije in tega dela Sirije so jo imenovali »avtomobilsko cesto na morju«, kajti elegantna linija novega valobrana se razteza in izgublja v penastih in venomer nemirnih valovih Levantske obale.

Valolom je vsekakor najinpozantnejši del novega pristanišča in vzbuja pozornost obiskovalcev, ki ob petkih, ko je tu prost

dan, prihajajo na gradbišče iz vseh delov dežele. Ob koncu je širok 11,5 m, v osnovi pa 80 m, dolg je 1430 m in je njegova naloga, ukrotiti razdivjane valove tega morja, ki je že stoletja znano kot »grobnica ladij«. Dobro so si ga zapomnili tudi sami graditelji, saj jim je takoj v začetku del, dokler ga še niso spoznali, razbil ob obali novi vlačilec, ki naj bi ga uporabljali prav za graditev pomola.

Da bi zgradili to monumentalno delo, so morali nasuti približno 1.200.000 kubičnih metrov kamenja razne teže in oblike od enega do 20.000 kilogramov, ki so ga polagali v morje v plasteh. S svojo skrajno točko ob 1403 m se je valolom že pokazal iz morja in sedaj postavljajo betonske bloke, ki naj bi pokrili še zadnjih 100 metrov.

Posebno tovarno betona so zgradili že takoj v začetku del in je najnovejša pridobitev tehnik. Le-ta izdeluje po 60 ton težke betonske bloke, ki jih velika dvigala odnašajo in postavljajo na pomol. Doslej so jih položili in vzdali 1436. Graditelji že na veliko betonirajo vnanjo stran valoloma.

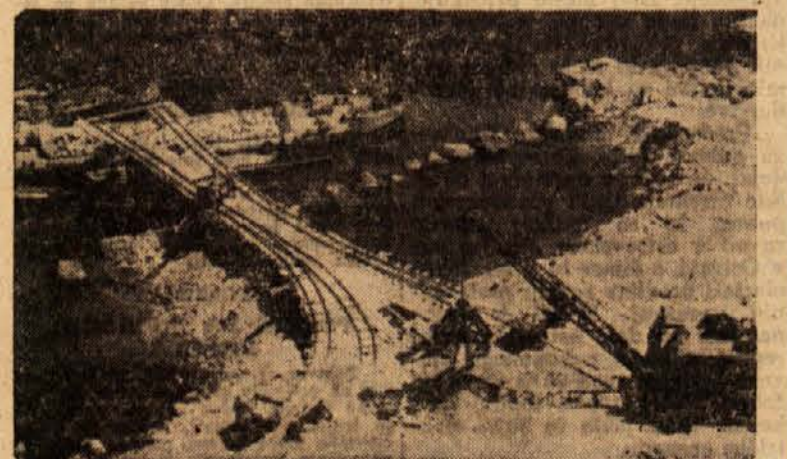
ARABCI GOVORE NAS JEZIK

Pri gradnji Latakije sodeluje 170 jugoslovanskih tehnikov, visokokvalificiranih delavcev, inženirjev in pomorščakov. V nenehnem prometu je 36 plovilnih objektov, ki so njih posadke v veliki meri zaslužne za pravilen potek izpolnjevanja planov. Razen naših delavcev je na gradbišču še nekaj sto sirskih delavcev, ki so jih naši ljudje uvedli v delo in mnoge izmed njih napravili za kvalificirane in sposobne delavce.

Mnogi arabski delavci, ki vsak dan prebijejo mnogo ur v družbi naših graditeljev, so se naučili našega jezika, in sicer čiste dalmatinske izreke in narečja, saj so naši delavci večji del iz Dalmacije. Marsikateri Arabec govori tako spretno naš jezik kot pravi Dalmatince. Događa se pa tudi obratno. Poslovodja v tovarni betona Luka Rojč se je lepo naučil arabskega, kakor tudi ostali jugoslovanci, ki delajo skupno s sirskimi delavci. V Latakiji jugoslovane ob slehernem njihovem koraku izredno lepo sprejemajo, ne kot goste in mimoidoče, pač pa kot prijatelje.

Ta naš kolektiv, ki se je tako resno lotil svoje naloge, je že pridobil velik ugled v strokovnih krogih vsega arabskega sveta, nedavno pa je dobil novo nalogo — zgraditev še enega pristanišča v Siriji; to pa je nedvomno priznanje.

Zdravko Pečar

Začetna dela v pristanišču Latakiji

DRUŽBENI PLAN IN PRORACUN OBČINE PIVKA

S povečanimi dohodki v gozdarstvu bodo krili izpad kmetijstva

V preteklem tednu je imel Občinski ljudski odbor Pivka sejo, na kateri je razpravljalo o predlogu družbenega plana in proračuna ter ga je razen nekaterih manjših sprememb potrdil.

Občinski družbeni plan določa, da bo v letu 1956 občina ustvarila 73.462.000 dinarjev dohodkov. Od tega bo šlo v občinski proračun 52.273.000 dinarjev, v cestni sklad 1.850.000 dinarjev, v investicijski sklad 7.066.000 dinarjev, v stanovanjski sklad 11.227.000 dinarjev in v rezervni sklad 1.046.000 dinarjev.

Družbeni plan predvideva, da se bo industrijska proizvodnja v letu 1956 zmanjšala za 14 odstotkov vrednosti nasproti letu 1955. Proizvodnja bo padla v industriji vezanih plošč in furnirjev »Javor« v Pivki, ker podjetje rekonstruirajo, vendar predvidevajo porast proizvodnje že v prvih mesecih naslednjega leta, ker bo podjetje rekonstruirano v glavnem konec letošnjega leta.

Prav tako predvidevajo manjši padec tudi v kmetijski proizvodnji zaradi pomanjkanja žitaric in travniških kultur. Družbeni plan občine predvideva več ukrepov, ki jih bo treba storiti za izboljšanje kmetijstva. Se posebej pa je poudarjena zaščita rastlin in sadnega drevja.

Okrepili bodo tudi delovanje umetno osemenjevalne postaje. Uvedli bodo možno kontrolo in rodovniško službo. Iz dobička kmetijskih združenj, ki ga predvidevajo, je določeno, da ga bodo deloma uporabili za obnovo sadovnjakov.

V gospodarstvu bodo povečali

posek iglavcev in listavcev za 12 odstotkov. S povečanjem dohodkov iz gozdarstva bodo delno krili izpad kmetijske proizvodnje. Na področju trgovine se bo družbeni proizvod v letu 1956 povečal za 14 odstotkov navzlic zmanjšanemu prometu, ki bo za 3 odstotke manjši kot lani. Letos se bo pojačala maloprodajna mreža trgovinske dejavnosti v Pivki, Dol. Košani in v Zagorju, deloma s splošno trgovinsko dejavnostjo, deloma pa s trgovinami s sadjem in zelenjavo. Trgovine bodo morale svoje poslovanje urediti po sanitarnih predpisih in nuditi potrošnikom večjo izbiro in boljše blago. Predvsem bodo morale popraviti svoje poslovanje trgovine kmetijskih združenj, ki so precej zaostale za drugimi trgovinami.

V gostinstvu se bo družbeni produkt povečal za 27 odstotkov. Gostinske storitve pa se bodo povečale za 24 odstotkov nasproti letu 1955. Gostinstvo pa bo tudi moralo izboljšati svoje poslovanje.

Obrt na območju občine Pivka že vsa povojna leta močno pada, zato bodo letos stimulirali obrtnike pri davčnih dajatvah ter tako skušali obrt izboljšati. Seveda bodo hkrati zatirali šušmarstvo.

V občinskem proračunu je določenih 49.373.000 dinarjev izdatkov za potrebe državne uprave, šolstva, zdravstva in socialnega skrbstva ter za dotacije finančno-samosvojnemu zavodom. Za komunalno dejavnost bodo porabili 5.500.000 dinarjev, za negospodarske investicije pa 2.500.000 dinarjev.

S. J.

Neljube posledice ureditve cestnega prometa v Mariboru

Nat pobudo Turističnega društva v Mariboru so se te dni sestali predstavniki Gostinske in Trgovinske zbornice in predstavniki gospodarskih organizacij, ki imajo svoje sedeže in poslovne prostore na območju občine Center. V javni, ustni anketi so hoteli namreč dokazati pomanjkljivosti sedanje ureditve cestnega prometa v občini. Z odklokom občinskega ljudskega odbora je bilo namreč prepovedano parkiranje na Grajskem trgu, zaprta je bila Vetrinjska ulica in prepovedana dnevna uporaba Gosposke in Jurčičeve ulice za tovorni promet. Bazen tega so odstranili vsa stojala za kolesa.

Po mnenju vseh prisotnih je bil odklop prenehan. Ničče, ki je pri sestavljanju odloka sodeloval,

Nova mizarska delavnica v Bocu

Podjetje »Remont« iz Tolmina je v soboto dogradilo in začelo uporabljati novo mizarsko delavnico v Bocu. Vanjo se je preselili kolektiv podružnice tovarne pohištva »Krn« v Podmelcu, ki je moral doslej delati v premajhnih in tudi sicer neustreznih prostorih. Nova delavnica je dolga 56 in široka 20 metrov. Celotni stroški so znašali 25 milijonov dinarjev, v tem ko naj bi po proračunu del stala 29 milijonov dinarjev. V delavnici, ki je pomembna gospodarska pridobitev za pasivno Bovško, bo lahko delalo 100 delavcev. Sedaj šteje kolektiv podružnice okrog 80 članov.

ni pomislil na posledice. Vsi so se strinjali s točko, ki ureja promet v Slovenski ulici in Gledališki ter Poštni ulici. Ni pa bilo zagovornika ukrepa, ki prepoveduje parkiranje na Grajskem trgu in promet po Vetrinjski ulici. Ze po nekaj dneh vsi nekateri trgovine opazile občutno zmanjšanje prometa. V bližini Vetrinjske ulice je precej trgovin, ki prodajajo razno robo (Tanin, Tapetništvo, Železnina, Semenarna in druge). Udeleženci so ljudje s poželjivo, ki hočejo blago odpeljati. Promet je pa dovoljen le ponoči in v dveh opoldanskih urah.

Kar zadeva stojala za kolesa, so udeleženci ankete menili, da je treba posamezne primere individualno reševati, vsekakor tako, da kolesar ni prisiljen odlagati kolo le za plačilo pri nekem monopolnem podjetju. Svetovali so, naj bi se na posameznih neprometnih mestih dovolj vgrajena stojala. Tudi novi prostor za parkiranje na Trgu svobode so kritizirali. Po mnenju strokovnjakov je za parkiranje, tak kot je, neuporaben. Teren je pa brez velikih sredstev nemogoče urediti. Grajski trg je pa tlakovan. Da bi trgovine lahko nemoteno poslovale, so predlagali, naj bi prepovedali v Vetrinjski ulici le tranzitni promet tovornih avtomobilov, dovolili pa naj bi dovoz in odvoz materiala in osebni promet. Slednje je ujemno tudi zato, ker sedaj mednarodni promet po Kopalski ulici motijo kolesarji in naprazilne vprege, ki ne spadajo na cesto prvega reda.

s.

Roparskega napadalca so ujeli

Koper, 11. junija. — Organi tukajšnje tajništva za notranje zadeve in pripadniki Ljudske milice so v pletih dvanajstih urah izsledili in prijeli nemškega roparskega napadalca v bližini vasi Ritomeč pri Materiji v področju herpejske občine roparsko napadel šoferja avtomobila Nikolo Rapajca z Reke.

varnega Nenada Krajišnika iz beogradske okolice, ki je večkrat poplaval v bližini vasi Ritomeč pri Materiji v področju herpejske občine roparsko napadel šoferja avtomobila Nikolo Rapajca z Reke.

Nesrečen padeč

V nedeljo zvečer je na cesti Pivka — Ribnica blizu vasi Mala Pristava padel v 5 m globok prepad mladenec. Je bil star 5 let, doma iz Loza. Pri padcu se je hudo ranil. Jereb se je peljal s kolesom in se ustavil na cesti nad spodnjim. Po vsej verjetnosti mu je sprednjilo. Prvo pomoč je ponudila zdravstvena ambulanta v Pivki, nato so ga prepeljali v vipavsko bolnišnico.

V nedeljo se je neznanec oglašil na Reki pri šoferju Rapajcu in zahteval od njega, naj ga s avtom nemudoma odpelje v Slovensko Istro. Šofer mu je ustezel in popoldne okrog tretje ure je doživel v vasi Ritomeč pri Materiji kaj neprijetno presenečenje. Neprijatelj je namreč napeljal nanj nabit samokres in ga tako prisilil, da sta se odpeljala iz naselja proti samotnemu kraju v bližnji okolici, kjer je moral neznanec izročiti denarnico s štirimi tisočaki in dokumenti.

Prometni nesreči

V nedeljo popoldne je skozi Crno vas v smeri proti Ljubljani vozil osebni avtomobil »Slovenija-zivino-prometa« iz Ljubljane. Na cestnem mostu v Crni vasi se je nakrat izrazil več otrok, med njimi tudi dve in pol letni Rajko Kos, ki je tik pred avtomobilom tekel čez cesto. Voznik se mu ni mogel izogniti in ga je zadel z desnim zadnjim blatnikom in ga zbil v občestni jarek, kjer je oblezal nezavesten. Dobil je pretes mozgan.

Potem je šoferju znova zagrozil s samokresom in potlej sta oba izstopila. Ob robu nekega jarka je šoferja močno udaril s ključavnico po glavi. Toda osemindesetletni šofer se ni vdal. Vzlic udarcu in bolečinam je zbral vse moči in se vrgel na napadalca. Pri tem je Rapajc uspel neznanec izbiti iz rok samokresa, ni ga pa tudi premagal. Napadalec je namreč spet zavil na ključavnico in z njim trikrat krepko udaril po glavi Rapajca, ki je omahnil nezavesten in obil s krvjo. Napadalec je po vsem tem pobegnil v neznan smer.

Vtem pa si je Rapajc vendarle opomogel in se kmalu nato napotil v vas Ritomeč, od koder so o dogodku takoj obvestili postajo Ljudske milice v bližnji Materiji. Potlej ni bilo treba več dolgo čakati na zaključek. Organi koprskega tajništva za notranje zadeve so s sodelovanjem požarovalnih milicnikov davi ob 3.48 odkrili roparskega napadalca v osebi trintridesetletnega Nenada Krajišnika iz Bežanije pri Beogradu, ki je že bil kaznovan zaradi pomanjkanja in falzifikacija.

V. K.

22 tekmovalcev na republiškem prvenstvu!

V nedeljo je bilo republiško prvenstvo v atletiki za mladince ter mlajše in starejše mladince. Mlajši mladinci in mladince so tekmovali v Celju, starejši mladinci pa v Kočevju. Glede na to, da je bilo to prvenstvo po številnih klubskih, republiških in zveznih mladinskih tekmovalnih za katere je bila značilna številna udeležba in dobri rezultati, smo pričakovali od njega veliko več. To prvenstvo naj bi dalo jasno sliko moči mladih slovenskih atletov in atletinj. Toda s tem, kar nam je ta nedelja pokazala, nikakor ne moremo biti zadovoljni. Bilo je to veliko razočaranje! Zakaj?

Na prvenstvu v Celju je sodelovalo sicer okrog 100 tekmovalcev in tekmovalk iz 9 klubov. S tem smo lahko delno zadovoljni, saj so nekateri klubi vsaj poslali svojega zastopnika, toda prvenstvo v Kočevju ni bilo podobno po številu udeležencev niti običajnemu internemu klubskemu mitingu. Mar je 22 tekmovalcev številka, s katero smo lahko zadovoljni? Edini smo si v tem, da obstajajo ovire kot n. pr. pomanjkanje finančnih sredstev, obveznosti mladincev v šolah (mature, izpiti itd.), poškodbe itd. Toda številka 22 je tako majhna, da je ne moremo opravičiti, pa čeprav bi našli nešteto ovir. Sicer pa smo mnenja, da bi morala Atletska zveza Slovenije izbrati za republiška prvenstva take termine, ki bi odgovarjali osnovnim enotam oziroma udeležencem prvenstva. In če še tedaj ne bi bilo večje število prijav, potem naj bi takih preneštev ne bilo ali pa naj ne bi imela naslova republiških prvenstev. Po drugi strani pa naj bi zahtevali od osnovnih enot, da posvetijo večjo pozornost mladini in mladinskim tekmovalcem, pa čeprav bi šlo to na škodo tudi članskim tekmovalcem. Le tako se bo lahko dvignilo število članstva in s tem v zvezi tudi kvaliteta.

D. P.

SPORT IN TELESNA VZGOJA PRED EVROPSKIM PRVENSTVOM V VESLANJU NA BLEDU Delo teče po načrtu

Povsod po Evropi se vesela že nekaj mesecev pripravljajo za nastop na Bledu, prav tako pripravljajo za nastop tudi organizatorji pripravljajo vse potrebno za njihov nastop. Delo na pripravah za evropsko prvenstvo v veslanju se normalno odvija, ter se približuje zaključni fazi. To velja tako za samo organizacijo prireditve, kakor tudi za investicijska dela.

INVESTICIJSKE GRADNJE Pri investicijskih delih morajo organizacijski komite ponovno presetrati vse možnosti, da bi prihranili čimveč sredstev. To jim je deloma tudi uspelo z zmanjšanjem investicij ter s pomočjo JLA in

ATLETSKO TEKMOVANJE V VARŠAVI KONČANO Smola Mugoše in Radišič

Včeraj je bilo v Varšavi pred 70.000 gledalci končano veliko mednarodno atletsko tekmovalstvo »Memorial Kosocinskega«.

V glavnih disciplinah — tek na 5000 m je zmagal Mažur Iharov v času 7:59,4. Drugi je bil Tabory (Mažarska) 8:00,8, tretji Chromik (Poljska) 8:02,2. Našem tekcu Mugoše se je pripetila nesreča, podobna tisti na evropskem prvenstvu v Bernu. V zadnjih 600 m pred ciljem je, ker ga je nameraval zavirati neki drugi tekač, stopil na rob igrišča in padel. S tem je seveda izgubil možnost, da bi se dobro uvrstil. Če ne bi bilo te nezgode, bi Mugoše najbrž dosegel nov jugoslovanski rekord. V teku je sodelovalo 26 tekmovalcev.

Radišič in Milka Babović sta prav tako imela smolo. Radišič je v teku na 800 m padel 120 m pred ciljem. Do tega trenutka je tekel zelo dobro. Zmagovalci v tej disciplini je bil Poljak Lavandowski s časom 1:59,4. Radišič se je to pripetilo iz istega vzroka kakor Mugoše. Zaradi velikega števila udeležencev je bil z vsake strani stisnjen in je v gneči padel. Pri padcu se je rahlo poškodoval, teka pa ni mogel nadaljevati. Milka Babović je v teku na 80 m ovire izgubila ritem nog že pri prvi oviri in je dosegla čas 12,1, kar pa ni zadostovalo za finale. Ostali rezultati: 200 m — Wiensmayer (Romunija) 2:7; 400 m zapreke — Savel (Romunija) 5:4; daljina — Valkama (Finska) 7,44; višina — Soeter (Romunija) 2,02; troskok — Malheric (Poljska) 15,10; kopje — Kopilo (Poljska) 76,28.

PRIJATELJI IN SIMPATIZERJI SPLITSKEGA HAJDUKA V LJUBLJANI

Jutri, v sredo, 12. junija ob 20. uri, bo v Domu JLA, soba št. 141, ustanova skupščina ljubljanskega poverjenstva NK Hajduk — Split. Udeležite se je vsi točno in zanesljivo. Inicijativni odbor.

»Nagrada Jadrana« Vtisi z letošnjih mednarodnih opatijskih avto-moto dirk

Vročje potesno sonce je postajalo žareče žarke na morske valove in slikovito obalo v Opatiji, ko so se v nedeljo že dopoldne začele valiti v Preluko ogromne množice gledalcev da bi si ogledale borbo drahnih dirkačev na motornih »železnih konjih«. Bilo je zares idealno vreme, kot našel je tako veliko mednarodno prisilno za tako veliko mednarodno prisilno. Avtobusi, kamioni in osebni avtomobili, pa številni motorji, zoroletarji in mopedi so bili usmerjeni v Opatijo in zlasti pred vhodom na tekmovalni prostor je bila iz ure v ure večja gneča. Dirka za »Nagrado Jadrana« je vsako leto bolj privlačna...

PRVA »ZASEDA«... Za nabiranje vstopnice so bili prireditelji pravi mojstri. Na cesti od Matulj proti Preluki je bil postavljen prvi »blok«, bližnjak z rumenimi trakovi na rokah so vestno in nad vse sprotno opravičili svoje delo. Skozi to »zasedo«, ki so jo držali tudi organi ljudske milice, ne bi smeli nikoli, ne bi si privoščili prenočitve. Dobrodek je bil verjetno tudi temu primeren, saj je bilo na bregovih ob tekmovalni progi nagajeno veliko število gledalcev in prav govo ni nihče prodrl na stribano, ne da bi ga ustavili bližnjaki in ga pobrali za vstopnico. K sreči ni bila previsoka...

ZAKLJUČENA MEDNARODNA KOLESARSKA DIRKA

Ko je odstopil Coppi, ni ostalo na letošnjem »Giro d'Italia« favoritov. Ni bilo velikih imen. Nekateri — med te je šteti predvsem prireditelj, ki jim gre po glavi le finančni uspeh — so bili menja, da dirka ne bo več priznana, saj niso bili »svetci«, s katerimi so doslej polnili glave italijem športnih rubrik italijanskih listov. Njih pričakovanja pa se niso izpolnila. Konec letošnje dirke je bil tako dramatičen in nenavaden, da tega ne pomnijo v zgodovini desedanjih izvedb Giro. Borbenost, nadržanost in neverjetni zadnji etap, je pripomoglo k temu, da je letošnja dirka razburila športne kroge v Italiji.

Zato gre vse priznanje 43 tekmovalcem, ki so vzdržali do konca. To so nova imena italijanske kolesarstva, kakor tudi novi »asi« na mednarodni areni poklicnega kolesarstva. Tu je predvsem zmagovalec Luksemburčan Charly Gaul, tu pa je tudi zadnji tekmovalce, ki je privoščil nocoj v Milano, Angello Albani. Zasluzili so si priznanje, ker so vzdržali do konca.

POVEST O ZMAGOVALCU Povest o letošnjem Giro je povest o Gaulu. Pa tudi povest o osemnajsti etapi od Merana do Trenta, ki je zdesetkovala vrste tekmovalcev. V XVII. etapi je bilo še 83 tekmovalcev, v Trentu jih je pripeljalo le 41. Na startu Giro pa jih je stalo 195. S tem so povedani vsi napori, saj so ostali nocoj lahko predalji. Kar pogledimo primer Magnija, ki je vozil polovico etap s eno roko in prišel v Milano drugi.

ALI IMA TO SMISEL?

Prav je imela manjšina, ki je trdila, da bo odločitev padla šele v drugi dolomitski etapi. Predvsem zato, ker je bilo treba na prvi privoščiti navzgor in se tu napetost prisile do veljave lastnosti resničnih splezalcev. Ni ostalo tudi od Sondria do Merana dobro držal. Posebno pri vzponu na vrh Stelvio brez posledic, le David je gledal bolj kislno, kajti šlo mu je prvo mesto. Jugoslovani so v letos najostrejši konkurenci dosegli dokaj zadovoljiv uspeh, zlasti če pomislimo, da so nastopili inozemci s stajalnimi stroji. Zanimivo pa je, da so vzel takorekve za zakup četrto mesto: v kategoriji motorjev 125 ccm je bil Jugoslovijan Čerčić tretji, četrti pa je bil iz Francije Gaudin. V kategoriji avtomobilov je bil najboljši Jugoslovijan Šnajder četrti, v kategoriji avtomobilov nad 1300 ccm je bil četrti spet Jugoslovijan Božić in prav tako se je zgodilo Barbariču v kategoriji motorjev 500 ccm solo. In ostali rezultati? Časno tretje mesto je poleg Čerčića dosegel še Slovenec Malerig v kategoriji avtomobilov do 1300 ccm, četrti pa je bil z motorjem 500 ccm šest, Stajlar pa z motorjem 250 ccm peti.

In finale! Opatijska dirka za »Nagrado Jadrana« postaja vse bolj in bolj privlačna za inozemce in domače — dosežen je bil nekakšen letoviški rekord v mednarodnih tovošarjev — okrog 50.000 ljudi, kar Opatija letos v vsaj sezoni ne bo več dosegla...

JRM. Ta mesec je namreč imel organizacijski komite sestanke s predstavniki državnih JRM na katerih so točno dogovorili z vsemi sanitarnimi napravami in v njem imajo za enkrat svoje čolne veslače VK Bled. Hangar je zelo lep in solidno izdelan, ter je tudi kot objekt izredno okusen in v okras okolice.

Od ostalih del se že postavlja baraka PTT, ki bo v nekaj dneh dogotovljena. Pristanišče za motorne čolne je že gotovo, kakor tudi vsi načrti za tribune. Vse to delo mora biti dokončano do 5. avgusta, ko bo na Bledu kot so sklenili v nedeljo na sestanku VZJ v Beogradu, državno prvenstvo v veslanju in obenem zadnja velika preizkušnja pred evropskim prvenstvom. Organizacijski komite je podrobno preučil vprašanje telefonskih in radijskih zvez, tako da bodo napovedovalci imeli točno potokla s proge ter da bodo tudi trenerji lahko uporabljali vsede čase, kot so to že nekateri zahtevali. Poleg vseh ostalih tribun bo še ena na samem jezru, in sicer domača veslača, tako da bodo le-ti lahko gledali tekme iz neposredne bližine v razdalji 100 m.

NOVINARSKA SLUŽBA

Za novinarje bo postavljen neposredno za novinarsko tribuno centrala PTT, kjer bo dovolj telefonskih linij in tudi teletipov, na blejski pošti pa bo telefon. Za novinarje bodo na razpolago tudi slike, ki jih bo delal poseben strokovnjak in jih bo vsak čas imel tudi na razpolago. Novinarji bodo prejeli vse material v pisarni komiteja, kjer jim bodo na razpolago posamezni člani komiteja, ki bodo zadolženi za novinarsko službo. Organizatorji so povabili tudi nekatere radijske postaje, vendar naša radijska služba nima možnosti, da bi dala takim postajam na razpolago tehnična sredstva.

ORGANIZACIJA POTEKA V REDU

Prijeve tujih dirk potekajo normalno in je doslej prijaviel 29 držav. Organizatorji pričakujejo še prijavo Norveške, za katero je zelo verjetno, da se bo prijavila še ta država, potem bo udeležba na Bledu po številu držav večja, kot pa je bila lani v Genui. Večina držav je tudi še javila številno posadek ekipe, ki so v glavnem zelo močne. Predvsem velja to za Nemčijo, Madžarsko, Poljsko, Italijo, Francijo, Romunijo in Dansko. Videti je, da bodo vse našteje države nastopile skoro v vseh disciplinah.

OBISK IZ VZHODNE NEMCIJE

Pred dnevi sta obiskala Bled zastopnika veslaške zveze Zahodne Nemčije. S sprejemom organizacijskega komiteja sta bila zelo zadovoljna, prav tako tudi z rezervacijo sobe za svoje veslače. Izjavila sta, da v njihovih strokovnih časopisih dosti pišejo o našem veslaškem sportu. Zahodna in Zahodna Nemčija bosta nastopili na prvenstvu skupaj, in sicer bodo izmed najboljših veslačev sestavski skupne posade. Vendar menijo,

da bodo Vzhodni Nemci sestavljali vse ženske ekipe in tudi ekipe izmed žensk. Glede treninga je pri njih zanimivo, da so vsi trenerji proti skupnemu treningu v taborih in zatorej. Vsi trenerji le po klubih. Zadržani 8 do 10 dni pa bodo imeli skupen trening, 3 dni pa bodo vsi v zvezi s povelji, da so imeli tudi v taboru skifista Kuderko, ki je takoj za tem zelo ravno v čolni so morali s takim treningom prenehati. S. J.

Brzojavke

BEograd, 11. junija. — Danes ob 18. uri so prispele v Beograd tekmovalne ekipe za evropski dirki »Evropski rally«. Traja bo dolga več kot 13.000 km in bo šla skozi 6 evropskih držav. Od skupno 63 tekmovalcev, kolikor jih je zapustilo start v Hannoveru, je doslej odstopilo 45. Kar pomeni, da je v konkurenci ostalo le še 15 tekmovalcev.

REKA, 11. junija. — Splitčan Josko Buljan si je priboril letošnje državno prvenstvo v mednarodnem razredu jadric »Šljuka«, ki traja že 14. dan v Mošeniški dragi.

BEograd, 11. junija. — Jugoslovanska odbojarska reprezentanca konec tega meseca ne bo gostovala v Varšavi, Pragi in Brnu, kot je bilo prvotno zamišljeno. Sedem izbranih reprezentantov — Skrbinek, Mikina, Stefanović, Zivković, Justin, Djordjević in Lukanjić, opravljajo izpite na fakulteti in šolah ravno v času, ko so predvidene mednarodne tekme. Zarvojo tega je tajništvo Odbojarske zveze Jugoslavije zaprosilo Odbojarsko federacijo Poljske, naj bi bila tekma 25. julija ali po svetovnem prvenstvu v Parizu. Dve tekmi s češkoslovenskimi reprezentanti sta bili odpovedani.

ZAGREB, 11. junija. — Košarkarsko moštvo Lokomotiva je postalo Košarkarski zvezi Jugoslavije pritožbo na prvenstveno tekmo zvezne lige s Proleterjem iz Kreke. Lokomotiva je to tekmo izgubila z rezultatom 46:56.

SKoplje, 11. junija. — Nogometna zveza Jugoslavije je odobrila skopskem Vardaru, da sme prihodni mesec organizirati v Skoplju mednarodni mladinski nogometni turnir. Vrednost turnirja je 100 milijonov dinarjev. Udeležila se bodo tega turnirja udeležila tudi mladinska nogometna moštva iz Italije, Romunije in Madžarske. Sodiča da se bo letošnjega mladinskega nogometnega turnirja, ki bo sedaj vsako leto v glavnem mestu Makedonije udeležilo 10 moštvev.

DUNAJ, 11. junija. (APA). — Po VII. — zadnjem kolu avstriskega nogometnega prvenstva je dokončna razvrstitev naslednja: Rapid 43, Wacker 41, Wiener 40, »Austria« (Dunaj) 39, Wiener Sportklub 29, Semering itd. Ligo zapuščata dunajski »Wien« in graška »Austria«.

PRIPRAVE NOGOMETNIH REPREZENTANC

Težave zveznega kapetana Timarića

Včeraj so se v Zagrebu in Mariboru začele priprave naših nogometnih reprezentanc za tekmi z avstrijskimi reprezentanci. V Mariboru so se pripravili avstrijski reprezentanci.

Ze prvi dan priprav je prišel zveznemu kapetanu Aleksandru Timariću nove težave. Maček in Santeš sta bila na zadnji prvenstveni tekmi poškodovana in ne bosta mogla igrati. Zlasti hudo je poškodovan Maček, ki je bil v bolnišnici. Zavojojo tega je Timarić sklenil poslati v Maribor iz Zagreba Stojanovića.

Timarić je izjavil, da računata tudi s Horvatom. Ali bo Horvat lahko igral ali ne, je še vedno odvisno od zdravniškega pregleda. Zvezni kapetan je sklenil poklicati na priprave v Zagrebu tudi Delića.

Reprezentanti, ki se mude v Zagrebu, se bodo pripravljali vsak dan do sobote. Ta čas bodo odigrali dve trening tekmi, in sicer prvo danes z zagrebškimi Tekstilcem, drugo pa z četretk z Metalcem.

Kapetan Timarić bo v sredo prvoosvoval tekmi reprezentantov, ki se pripravljajo v Mariboru.

Giro d'Italia

Ostali tekmovalci internacionalnega moštva Giro, ki so ga sestavljali Luksemburžani in Švicarji, so namreč vsi odstopili v osemnajsti etapi. Zanimivo je, da so tudi Francoisi ostali samo z enim kolesarjem: Costajem. Najbolje se je držalo moštvo Astre, od katerih je odstopil v osmi etapi le eden: Astua. Morda jih je držalo po koncu zavesti, da jih na cilju čakajo lepe nagrade. Za uvrstitve skupni očni je bilo točno namenjen namreč okoli 5 milijonov lir nagrad. Zato je morda odstopil tudi »dinasti« sprinter: Spanec Poblet, ki je zmagal kar v štirih etapah in si zagotovil z zmago za nagrado v letihh ciljih precejšen kup denarja.

Rezultati zadnjih etap: 14. etapa: Bologna — Rapallo (275 km); Poblet 7:48,9 (34:322 km na uro); 15. etapa: Rapallo — Lecco (278 km — najdaljša); Albani 8:53,56; 16. etapa: Lecco — Sondrio (98 km); Poblet 2:31,56 (41,427 km na uro); 17. etapa: Sondrio — Merano (163 km); Maule 5:03,59 (32,188 km na uro); 18. etapa: Merano — Trento (Monte Bondone); Gaul 9:07,28; 19. etapa: Trento — Bolzano (101 km); Albani 6:53,17; 20. etapa: S. Pellegrino — Milano (113 km); Piazza 3:13,26 (35,106 km na uro).

Skupna ocena: Gaul 101:39,46; Mačič (zaostanaka) 3:27, Ag. Coletto 4:55; Maule 7:25, Moser 7:30, Fantini, Brankart 9:21, Monti 10:54, Bartolozzi 15:14, Couvreur 15:41.

Industrijsko podjetje

»SALVETTI«, Piram

sporoča, da ne bo nobenemu naslovu dajalo kakršnihkoli brezplačnih uslug, podpor ali daril.

OBISČITE RAZSTAVO V LJUBLJANI OD 16.—24. VI. 1956

POVOJNJIH IZUMOV IN TEHNIČNEGA NAPREDKA FLRJ

NAD 400 NOVIH DOMAČIH IZUMOV • RAZSTAVA ELEKTROGOSPODARSTVA • MANIFESTACIJA NAPREDKA JUGOSLOVANSKE TEHNIKE, INDUSTRIJE IN PROMETA • ZA OBISK RAZSTAVE SE POSLUŽITE 25% POPUSTA NA ŽELEZNICI!

»GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE« LJUBLJANA

DNEVNE NOVICE

VIšja šola za telesno vzgojo v Ljubljani, Tabor 13, poziva vse, ki se namenujejo v letošnjem šolskem letu vpisati na VIšjo šolo za telesno vzgojo, da se takoj prijavijo na ta naslov.

GLEDALISCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA Turek, 12. junija ob 20: Giraudoux: »Norica iz Chaillota«. Abonma F. Sreda, 13. junija: Zaprt.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA Turek, 12. junija: lekarna »Planika«, Glavni trg 20.

KINO

PARTIZAN: ameriški barv. film: »Clouvek iz Alama«. UDARNIK: ameriški barv. film: »Poslednji Apač«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Turek, 12. junija ob 20. uri: Hofman: »Svetloba velike samote«. Red C. Nekaj sedev in stojšč v prodaji. Sreda, 13. junija ob 16. uri: Asafjev: »Bahčarajska fontana«. Gostovanje v Celju.

UMETNOSTNA GALERIJA

Pomladanska razstava mariborskih likovnih umetnikov je zaradi velikega zanimanja občinstva podaljšana za teden dni do 16. junija in je odprta dnevno od 10. do 18. ure. Zadnji dan razstave, dne 16. junija ob 11. uri, priredi Zveza kulturnih delavcev vodstvo po razstavi. Vodil bo kustos pokrajinskega muzeja tovarš Sergej Vršer.

Rodile so: Marija Verdnik, 30 let, gospodinja — Alfreda; Alojzija Rošker, 24 let, gospodinja, Selnica ob Muri — Marijana; Ana Juvančič, 41 let, gospodinja — Dušan; Marija Eberhart, 23 let, karkla — Karla; Jožica Doyčar, 25 let, gospodinja, Savci — Slavka; Ida Bigec, 26 let, knjigovodkinja — Milena; Marija Herman, 26 let, šivilja — Zdenka.

Umrlj so: Veronika Jarčič, 86 let, upokojenka; Pavel Posega, 73 let, upokojenec; Terezija Gradinik, 71 let, upokojenka; Stanko Kolarik, 32 let, kmetovalec; Somat; Drago Stajniko, 26 let, lončarski pomočnik; Antonija Vuga, 32 let, gospodinja.

POZIV

Gozdnega gospodarstva Ljubljana

Po uredbi o plačah delavcev in uslužbenecv gospodarskih organizacij ter našega tarifnega pravilnika pozivamo vse delavce in uslužbence, ki jim je prenehalo delovno razmerje v letu 1955, pa izpolnjujejo pogoje, ki jim dajejo pravico do deleža na plačah iz dobilca, da se ustno ali pisмено zglase pri podjetju in uveljavijo svoje pravice.

Po izteku trimesečnega roka od objave tega oglasa izgube pravico do deleža, če se niso pravočasno zglasili.

2349

Gozdno gospodarstvo Ljubljana

PRODAMO

osebni avto

znamke »FORD« 8-cilindrski 6-sedežni

generalno popraviljen

Ogled vsak dan med 8. in 12. uro v podjetju

»SANA«

Tovarna čokolade in bonbonov HOČE PRI MARIBORU

M 204

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »VIČ«

Premiera mehilskega filma

Mehika v pesmi

Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Elsa Aguirre in Raul Martinez. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«

Ameriški film

»V koloradskih kanjonih«

Tednik. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. — V glavni vlogi Richard Basehart. — Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »UNION«: nemški barvni film:

»Kamnit srce«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi: Lutz Molk in Paul Bildt.

KINO »KOMUNA«: šved. film: »Samo mati«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Danes zadnjičkrat.

Predprodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30 do 11 in od 14. ure dalje, za matinejo pa od 9. ure naprej.

KINO »SOCA«: meh. film: »Mehika v pesmi«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14. ure dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAD«: ameriški film:

»V Koloradskih kanjonih«. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO: ljudske milice. Kotnikova 8 predvaja za mladino angleški film »Mala balerina«. Predstave vsak turek, četrtek in nedeljo ob 19. uri, ob 15. uri pa vsak dan razen nedelje.

KINO »LITOSTROJ«: ameriški film: »Komur sonce stije«. Tednik »Filmske novosti št. 17«. Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. Danes zadnjičkrat!

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film

Zvragom so trije

V glavni vlogi: Gene Kelly in Pier Angeli. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Jugoslovansko-norveški film

Krvava pot

V glavni vlogi: Milan Milošević, Milojke Zivanović in Ula Isene. Predstave ob 16, 18, in 20. uri. Prodaja vstopnic od 14. ure dalje.

Oglašujte v »Ljudski pravici«!

Avto-moto zveza Slovenije sporoča vsem svojim organizacijam in članom, da se je dne 9. junija 1956 smrtno ponesrečil tovarš

Ludvik Mažera

Član Avto-moto društva TAM, Maribor

Kot požrtvovalnega in aktivnega tekmovalca ga bomo ohranili v trajnem spominu.

AVTO-MOTO ZVEZA SLOVENIJE

VESTI IZ KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE Turek, 12. junija ob 20: Carlo Goldoni: »Lažnik«. Predstava na Pungartu, ob slabem vremenu v gledališču. Sreda, 13. junija ob 20: Carlo Goldoni: »Lažnik«. Predstava na prostem, ob slabem vremenu v gledališču. Četrtek, 14. junija ob 18: Carlo Goldoni: »Lažnik«. Zaključena predstava v gledališču za tovarno iskra. Petek, 15. junija ob 20: Carlo Goldoni: »Lažnik«. Predstava na prostem, ob slabem vremenu v gledališču. Sobota, 16. junija ob 20: Carlo Goldoni: »Lažnik«. Predstava na prostem, ob slabem vremenu v gledališču. Nedelja, 17. junija ob 16: Carlo Goldoni: »Lažnik« — v gledališču. Izven in za podzeložje. Ob 20: Carlo Goldoni: »Lažnik«. Izv. Predstava na Pungartu, ob slabem vremenu v gledališču.

KINO »STORZIC«: ameriški film »Dvoriščno okno«. V glavni vlogi Grace Kelly in James Stewart. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje. LETNI KINO »PARTIZAN«: angleški film »Yvonne Mitchell«. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

Z JESENIC IN OKOLICE Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Alojz Jenko.

KINO »RADIO«: Zaprt! »FLAVZ«: ameriški film: »Zrtvovanje«. Predstavi ob 18 in 20.

DROBNI OGLASI

BIBLIOTEKARJA ali bibliotekarka pripravljena in prvovrstno stroje-pisniško sprejme Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Prednost imajo osebe z znanjem tujih jezikov. Prošnje pošljite do 15. t. m. 2362 DVA AGRONOMA z nekaj letno splošno prakso želita menjati službo, po možnosti ustanova. Ponudbe pod »Dva agronoma«. 2353 PLETILNI STROJ števil. 8—80 prodam. Zaloška 193. 2355

Fant od fare

WILLIAM SAROYAN

To vam je bil fant od fare. Vse, kar je prijel v roke, se je spremenilo v zlato, in ko mu je bilo štirinajst let, je imel v banki San Joaquin ze nad šest sto dolarjev, ki jih je bil sam zaslužil. Bil je rojen trgovec. Ko mu je bilo osem ali devet let, je hodil po hišah in kazal gospodinjam krasne barvne slike Jezusa Kristusa in drugih svetih ljudi — izdelke družbe za proizvodnjo trgovskih novosti vseh vrst v Toledu, Ohio — kos za kosom po 15 centov, štirje za pol dolarja. »Drage dame«, je govoril na tej zgodnji življenjski poti, »stole je Jezus. Kar pogledate. Mar ni ta slika lepa? In samo petnajst centov stane. Tole tu je apostol Pavel, če se ne motim. Lahko pa je tudi Mojzes. Saj sami veste. Iz biblije.«

Vse hiše in tujski okraji so bili polni njegovih slik in v mnogih hišah jih je moč najti še zdaj, iz česar sledi, da je imel fant naposled dokaj velik vpliv na ljudi v mestu.

Pozneje je hodil po mestu in nabiral naročnike za magazin »Resnične zgodbe«. Ustavil se je pred večnimi vrati, razprostril izvod magazina in razkazoval ljudem slike. »Tu vidite dame«, je govoril običajno. »ki se je omožila s trideset let starejšim možem, potem pa se je zaljubila v njegovega šestnajst let starega sina. Draga dama, kaj bi storili vi v takšni pasti? Berite, kaj je storila ta dama. Same resnične zgodbe, petnajst vsak mesec. Ljubezen, skrivnosti, strast, pohota, vse od začetka do konca. Povrh še uvodniki o sanjah. Iz njih boste zvedeli, kaj pomenijo vaše sanje, ali vas čaka potovanje, s kom se boste poročili, vse resnično, vse znanstveno. Tudi skrivnosti lepote vam odkrijejo ti uvodniki, povedo vam, kako lahko ostanete večno mladi.«

V pičlih dveh mesecih je dosegel, da je bralo magazin nad šestdeset poročenih žena. Morda ni bil odgovoren za to, toda kmalu so se začele dogajati čudne reči. Ena ali dve poročeni ženi sta imeli ljubavno razmerje z drugimi moškimi in moža sta ju zasačila, pretepla in nagnala, pol tučata žen pa je začelo pošiljati po pincete za mozočke, po kopalne soli, kremo in podobne reči. Vsa tuja sosesčina je postala nekoliko nemoralna. Vse dame so se začele lepiti, si barvati ustnice in pudrati obraz ter nositi svilene nogavice in tesne pulovere.

Ko je Harry nekoliko odrasel, je začel kupovati stare avtomobile, Forde, Maxwelle, Saxone, Chevrolete in druge manjše avtomobile. Kupil jih je navadno kar pol tučata, da jih je dobil ceneje, po petnajst ali dvajset dolarjev. Dal jih je nekoliko popraviti, rdeče ali modro lakirati ali prepleksati s kako drugo blesteko barvo, potem pa jih je študentom prodal tri- ali štirikrat draže, kakor jih je kupil. Vse mesto je bilo polno rdečih, modrih in zelenih starih avtomobilov in polna jih je bila tudi vsa okolica, kajti študentje so se vozili na večer ali ob nedeljah popoldne s svojimi dekletki iz mesta, vsi pa vemo, kaj to pomeni. V določenem smislu je bilo to za fante še kar dobro, le da so se morali mnogi poročiti, še preden so se dokopali do službe, zgodila pa se je tudi cela vrsta še hujših nesreč. Dve ali tri dekleta so pestovale, ne da bi same vedele, kdo je oče, ker sta bila zapletena v zadevo dva ali trije fantje s stariimi avtomobili. Vendar pa je mnogo deklet po tej poti došlo moza.

Neko leto je malo manjalo, da ni slana uničila vse doline San Joaquin, tako je bila pomorila vinsko trto in pomaranče. Harry je sedel v svoj Studebaker in se odpeljal na kmete. Zmrznjene pomaranče so bile brez vsake vrednosti, ker ministvo za narodno zdravje ni dovolilo, da bi jih ljudje vozili na trg. Harryju pa je brž šinila v glavo srečna misel. Odsel je v pomarančne gaje in si ogledal drevesa, obložena s sadeži brez vrednosti. Govoril je s kmeti in jim povedal, kako se mu smilijo.

Potlej je dejal: »Morda bi vam lahko nekoliko pomagal iz stiske. Vaše zmrznjene pomaranče bi po-

treboval... kot krmo za prašiče in govedo. Prašičem je vseeno, ali je pomaranča zmrznjena, in sok je zanje enako dober kakor za ljudi vitamini. Nobenega opravka ne boste imeli pri tem. Sam poskrbim za obiranje in odvoz pomaranč, vam pa dam ček za petindvajset dolarjev, plačljivo takoj.«

Tisto leto je poslal nad dvajset kamionov polnih pomaranč prodajalcem pomarančnega soka v Los Angeles in dobil zanje majhno premoženje. Vsi so govorili, da zna vse spremeniti v denar. Zmerom najde pot, so dejali ljudje, da iz česarkoli iztisne denar. Ko je ves ostali svet povezal glavo, je stopal Harry po prstih in vrgel trnek v Los Angeles, da je spravlil zmrznjene pomaranče v denar.

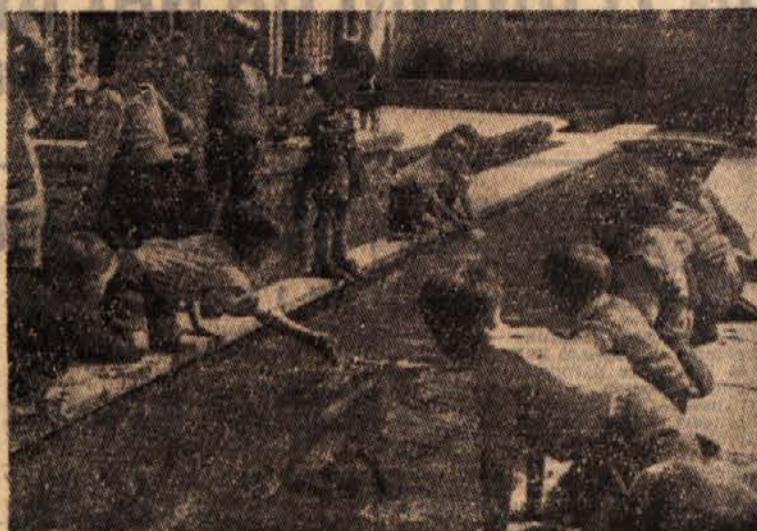
Nikoli ni skrbel za to, da bi imel trgovski lokal. Vse mesto je bilo njegova pisarna in če je hotel sedeti, se je odpeljal z dvigalom v osmo nadstropje Cory Buildinga, sedel v pisarni M. Petersa in kramljal z advokatom. Običajno je govoril na videz kar tjavdan, v resnici pa je ves čas poizvedoval o pogodbah in se zanimal za denar, ki bi ga bilo moč kjerkoli iztisniti iz ljudi, vpraševal advokata, kje so kaj zaplenili in podobno. Mnogi ljudje so mu bili dolžni in zmerom je mislil na to, kako bo prišel do svojega denarja.

Prodajal je električne hladilnike, sesalce prahu, radioaparate in mnogo drugih sodobnih stvari ljudem, ki si niso mogli privoščiti zadovoljstva, da bi jih kupili, in vse te stvari je prodajal kratko malo tako, da je govoril o njih in kazal njihove slike v katalogih. Kupec je moral plačati prevoz in vse drugo. Vse, kar je delal Harry, je bilo prigravarjanje in prodajanje. Če kdo ni mogel plačati radioaparata v gotovini, je Harry popustil za pet dolarjev pri cem in vzel za dolžnico, če pa mu kupec pozneje ni mogel plačati, mu je dal zapleniti stanovanje, vinograd, avto, konja ali kar je pač imel. In najbolj presenetljivo je bilo, da ga ni nihče nikoli kritiziral zaradi njegovih poslovnih metod. Bil je zelo rahločuten, če je bilo treba zaseči premoženje kogarkoli, in mirno je govoril, da je to običajen, zakonu ustrezajoč ukrep.

(Konec futri)

Vagoni iz pihanega jekla

V avstrijskih tovarnah »Alpine« v Donawitzu in »West« v Linzu že dolgo izdelujejo pihano jeklo. To je izum avstrijskih kovinarjev. Iz surovega železa izdelajo v mnogo krajšem času ob pomoči kisika jeklo, ki ga lahko primerjamo z jeklom iz Siemens-Martinovih peči, povrhu pa je še cenejše. Pihano jeklo uporabljajo zdaj na široko v predelovalni industriji. »Alpine« je nedavno dobavila tovarni vagonov Semering-Graz-Pauker profile iz pihanega jekla. Iz njih bodo izdelovali tovarne vagonce za avstrijske železnice. Če se bo v praksi pokazalo, da je pihano jeklo dobro, bo lahko zamenjalo tudi velik del drugih jeklenih konstrukcij pri izdelovanju vagonov.

Antarktična odprava v televiziji

Televizija, ki tako zelo zadovoljuje radovednost ljudi, bo kmalu oddajala prve slike o angleški antarktični odpravi oziroma o njeni izvidnici, ki je odpotovala. Za zgradbi oporišče ob Weddellovem morju. Film, ki ga prikazuje televizijska postaja londonske radijske postaje (BBC), kaže, da se je ladja »Theron« komaj rešila iz objema ledenih gor. Malo je manjkalo, da je niso strle. Film je posnel Novozelandsčan George Lowe, ki je svoj čas posnel tudi odpravo na Mont Everest.

Nova Zelandija je zdaj v središču angleške javnosti. V Novozelandskem domu v Londonu bodo kmalu odprli razstavo, ki bo pokazala zgodovino tega otoka. Zadnjih 100 letih oziroma v času, ko je Cook leta 1820 plul z ladjo okrog njega. Visoki komisar Nove Zelandije v Vel. Britaniji sir Clip-

ton Webb je prosil vse, ki imajo stara pisma, risbe, slike in druge na Novo Zelandijo nanašajoče se zanimivosti, naj mu jih posodijo in pošljejo prireditvenemu odboru, da pridejo na razstavo.

Klavir iz plastične mase

Na pariškem velesejmu so prvič razstavili klavir, izdelan izključno iz plastične mase. Po izumu pianoforta leta 1716 se v izdelovanju teh glasbil ni nič spremenilo. Klavirji so sestavljeni iz 6600 lesenih, ročno izdelanih delov. Pri plastičnem klavirju se je število delov zmanjšalo, razen tega pa bo za 40 odstotkov cenejši od lesenega. Prednost plastičnega klavirja je tudi v tem, da ga lahko pošljejo po vsem svetu, predvsem v tropične kraje, ker podnebje ne vpliva nanj.

Drobne ZANIMIVOSTI

Mojstrovina indijske arhitekture — stolp zmage v Citodaru v Radžastanu

MOLZA Z GODBO

Samo z godbo lahko baje neki angleški kmet dobi od krav mnogo mleka. Tako je vsaj trdil pred sodiščem, ker se je moral zagovarjati zaradi prevoza klavirja z napačnim imenikom, ki so ga sicer uporabljali za prevoz kmetijskih pridelkov in orodja. Rekel je, da potrebuje tudi klavir v kmetijske namene. Njegove krave baje nočejo dati mleka, če jim ne zaigra na klavir. Zato ga postavi dvakrat dnevno v stajo in žena in si izmenoma igrata, da spravita krave v dobro voljo. Sodnik pa s tem pojasnilom ni bil zadovoljen. Rekel je, da klavir pravzaprav ni kmetijsko orodje in je kmeta z njegovim sinom vred ohsodil na denarno globo. Ne glede na to pa se še isti svetec iz staje spet razlega klavir.

ŠVEDSKI OTROCI STRASTNI KADILCI

Švedsko ministrstvo za pravo razmišlja o tem, da bi kazalo prepovedati kajenje vseh švedskih solah. To je izjavil ministrski predsednik Elander na vprašanje nekoga poslance v parlamentu. Sodeč po uradnem poročilu kadi na švedskem polovica vseh solskih otrok v starosti 15 let in 22 odstotkov med njimi je že strastnih kadilcev. Med dekletki je kadilcev 12 odstotkov in izmed njih 12 odstotkov že stalnih strastnih. V mnogih švedskih solah je kaja dovoljena tudi v solskih posteljah, druge sole pa jo dopuščajo zunaj šolskega poslopja, če starši temu ne nasprotujejo.

SESTANEK V SALZBURGU

Avstrijski radio in Mednarodni glasbeni svet (Unesco) prireditelja v Mozartovem letu in v zvezi z glasbenim festivalom v Salzburgu sestanek, na katerem bodo obravnavali vprašanje opere v radiu, televiziji in filmu. Sestanek bo od 27. avgusta do 2. septembra v Salzburgu in udeležili se ga bodo strokovnjaki s področja gledališča, radija, televizije in filma. Tako bodo prvič na mednarodnem torišču obravnavali vprašanja estetske in tehnične narave v zvezi z novimi možnostmi na področju umetnosti. Med sestankom bodo priredili tudi slavnostni teden opernega filma, na katerem bodo prikazovali nova dela iz ZDA, Anglije, Italije in SZ.

Tole, kar vam hočem povedati, se je zgodilo v tretjem razredu moskovskega vlaka.

Debeluhastemu državljanu, ki si je odrezal od polovice hlebca kos kruha, je padel nož na tla.

Soseda debeluhastega državljana je brž radovedno vprašala kot vrana: »Kaj pa vam je padlo na tla, dragec, nož ali vilice?«

»Nožič,« je odgovoril državljan nejevoljno in jel v temi tipati po tleh za nožem.

»Potemtakem pa pride moški,« je dejala državljanica, »če pade nož na tla, zmeraj pride moški.«

Moj sosed, mož z zelenimi dokolenkami in vrečo na hrbtu, se je nenadoma razburil. »Hm,

MIHAIL ZOSCENKO:

CLOVEK brez praznoverja

mar vas ni sram državljanica, da čevkate takšne neumnosti?« je dejal. »Stramota, da ima človek v našem stoletju še predsodke in da mu roje po glavi vraže!«

Meščanka se je osuplo ozrla na mojega soseda. »Kaj morem, to je pač takšno znamenje,« je dejala. »Če pade človeku nožič na tla, za trdno pride moški, če pa padejo vilice, pride ženska. Saj nisem hotela reči nič hudega, tovariš. To je pač takšno znamenje.«

Moj sosed se je jezno zasmejal. »Oh,« je dejal s prosim, prosim. Vse naokrog vidimo elektrifikacijo, tu pa takšni predsodki!

»Ze, ze, vendar pa ne zmerom,« sem pripomnil.

»Ze res, toda meni s tem ni pomagano,« je odgovoril moj sosed mračno. »Jaz, tovariš, sem se bržčas prav zato ločil od svoje žene. Čeprav ne pripadam nobeni stranki, veste, vendar ne morem živeti z malomeščanko. Veste, tovariš, šest let sem živel z njo, šest let sem jo prosil: »Pusti, Katarina Vasiljevna, sem ji dejal, dokler sem dober s teboj, pusti te neumnosti, sem rekel, pusti te malomeščanske predsodke in to praznoverje. Fuj!«

»Hm, in pravite, da ste se ločili od žene prav zaradi tega?«

»Ja, čista resnica, to je bil edini vzrok,« je odgovoril moj sosed. »Sploh pa je bilo njeno vedenje nekoliko lahkomišelnost... in pravim, vam, da sem jo v pravem pomenu besede lepo prosil, pa ni nič zaleglo... Če noče pa noče, menda že mora tako biti. Z zabito ženo vendar ne morem živeti... In zdaj se peljem v Moskvo in če bom našel tam pravo, pristno meščanko brez predsodkov, se po vseh predpisih poročim z njo. Dvomim pa, da bi jo našel, tovariš, dvomim. Kar verjeti ne morem, da bi bil tako srečen, da bi našel državljanico brez predsodkov.«

Moj sosed je obmolnil, si zvil cigareto in jo prižgal. Potem pa je nenadoma nekam čudno nakremžil obraz, kihnil in rekel: »Nekdo govori o meni...«

»Ne, vaša ločena žena govori o vas,« je dejala državljanica z globokim sočutjem. »Kako neki živi zdaj, reva?«

»Ja, prav pravite, vse je mogoče. Morda pa res govori o meni. Toda kriva je sama, ta neumnica,« je odgovoril in krepko pljunil na tla.

Arhitekt, ki je zasnoval šolo v Moorlandsu v Angliji, je upošteval tudi vročo otroško željo — igrati se z ladjicami ob vodi. Tako je dal napeljati skozi šolsko dvorišče mahjen potokček in ob njem so v odmoru igrajo, kakor povsod po svetu, kratkohladneži.

Boj proti gobavosti

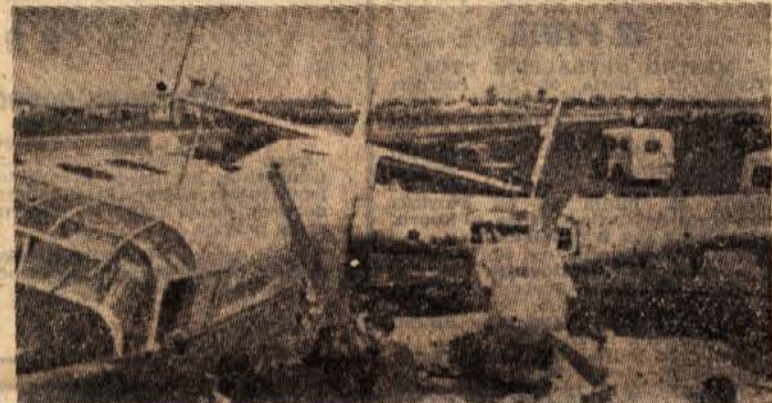
Vseh gobavcev je na svetu še kakih 7 milijonov

Vtem ko so bile naravne katastrofe zmerom krajevno in časovno omejene, so se lahko razširile kužne bolezni, kakor kolela, kuga in gobavost na velika področja. V srednjem veku je bilo v Evropi kakih 19.000 zavetišč za gobavce. O zdravljenju te bolezni pa takrat ni bilo moč govoriti, saj so bili zdravniki spriči nje brez moči. Celo leta 1927 je še veljalo mnenje, da je gobavost neozdravljiva. Odtlej pa je medicina na tem področju zelo napredovala.

Vseh gobavcev je na svetu še kakih 7 milijonov, od teh v Indiji in na Kitajskem milijon, v Afriki pa približno dva milijona.

V Evropi je nekaj primerov gobavosti še na Estonskem, v Romuniji, Grčiji, Južni Italiji in Španiji. Gobavost je dolgotrajna in mučna bolezen. Šele leta 1918 se je norveškemu medicincu dr. Gerhardu Armateru Hansenu posrečilo odkriti bacil te bolezni.

Ondan je na letališču v Stanstedu v angleški pokrajini Essex prišlo do hude letalske nesreče. Potniško letalo se je pri pristanku razbilo, pri čemer sta bili ubiti dve osebi.

Zdravljenje gobavosti zadeva na velike težave zato, ker se pojavi bolezen nepričakovano. Nekateri raziskovalci trdijo, da pospešuje gobavost strupi v nekaterih rastlinah. Med njimi naj bi bila tudi plavica. Važno je torej, da pride v mlino dobro prečiščeno žito. Pred nekaj stoletji je Islandija uvozila slabo prečiščeno žito in kmalu je izbruhnila v tej deželi gobavost. Zdaj Islandci strogo pazijo, da je žito čisto in njihovo zavetišče za gobavce v Laugarnesu je že več let prazno.

Velika Britanija je posebno zainteresirana na zatiranju gobavosti, ker je v nekaterih njenih kolonijah ta bolezen še dokaj razširjena. Leta 1923 so ustanovili v Angliji posebno organizacijo za zatiranje gobavosti, ki pošilja strokovnjake v najbolj oddaljene kraje v kolonijah, da ugotavljajo stopnjo okužbe. Gobavce pa je

posebej izolani štab osebja s tem, da stalno proučuje iz vsega sveta prihajajoča poročila o gobavosti in drugih nalezljivih boleznih, da lahko pristojne oblasti takoj ukredujejo vse potrebno za njihovo zatiranje. Med drugo svetovno vojno se je zdravnikom vseh narodov s skupnimi napori posrečilo skoraj docela zatreti razne nalezljive bolezni. Tako lahko upamo, da ni daleč čas, ko bodo zatrli tudi gobavost.

Drag nos

Operni pevki Camelli del Valle njen nos ni bil všeč. Obrnila se je na strokovnjaka za plastično kirurgijo dr. Koopa, ki ji je napravil nov nos. Pa tudi ta ji ni bil všeč. Pravi namreč, da je kirurg kriv, da je zdaj njen obraz grd. Zato je vložila tožbo in zahtevala od kirurga milijon dolarjev odškodnine.

TRIKOVE dogodivščine MIRAN SATTLER — FRANC MAVEC

Za dobro voljo

NI DRAGO

Salamon Heine, zelo bogat hamburški bankir brez otrok, je sanjaval o tem, da bo njegov naslednik v poslih in premoženju njegov nečak pesnik Heinrich Heine. Le-ta pa je odločno odklanjal misel, da bi sprejel službo v stricevi banki.

Ob stricevi smrti je Heine, ki je zmeraj živel v pomanjkanju in umrl v revščini, dobil od ogromnega premoženja samo 16.000 frankov. To je bilo stričevo maševanje. In vendar je Heine rekel advokatu, ki mu je prebral oporoko:

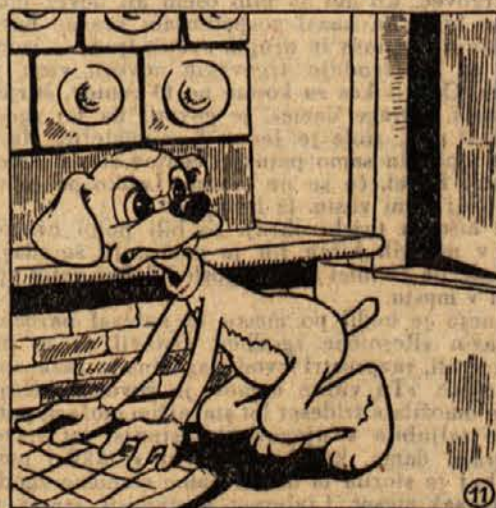
»S petnajstimi milijoni mark bi plačal danes dokončno pravico, da sem pesnik in da bi razen vsega videti, da ne mislim, da je to plačano predrago.«

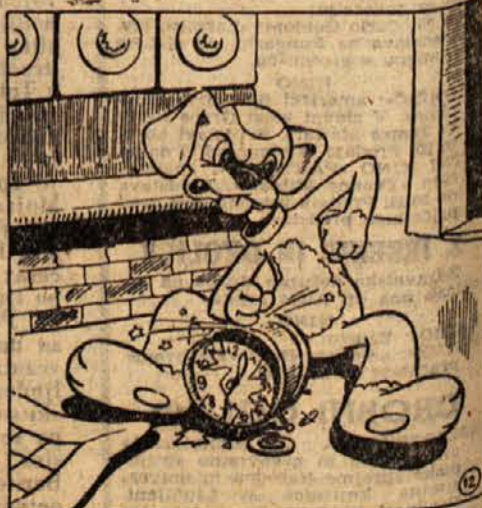
»Zelo melodično tiktakanje!«
»To uro bi morali slišati šele, ko jo navijem. — Zdaj se slišati v njej samo glodanje lesnega črva.«

Oče Popo se je zvečer hudoval: »Komaj pride k hiši, že pojé najlepše jagode na vrtu! Ko so šli spat, je Trik hotel z Dinkom v posteljo. Oče Popo pa ga je ustavil. »Nak, takole pa se nismo zmenili. Tvoj prostor bo za pečjo!« Trik je bil razočaran, oče Popo pa je navijal budilko. »Zjutraj bova vstala ob štiri. Greva na lov. Lahko noč!«

Trik si je zaželel bratcev in mame. Vendar, kje so sedaj! »To je res pravo pasje življenje,« je mrmral in si pripravil posteljo za pečjo. Spomnil se je postelje sinka Dinka in spet mu je bilo hudo. Iz sobe, kjer je spal oče Popo, je odmevalo globoko smrčanje. »Kako naj zaspiš pri tem viharju? Jutri pa že ob štiri pokonci!« In Trik je sklenil, da...

Po prstih je odšel v očetovo sobo. Trikrat je cmoknil, da se je očetov nos nehaj trestil. »Zakaj bi navijati budilko. Najprej je odpadel gumb, nato se je zdrobilo steklo, naposled je udaril po budilki, da je izpadlo pero. Sedaj naju ne bo prebudila!« Takoj je zaspal. Sanjal je o dobrih, mastnih kosteh.